

Program Rozwoju Przedsiębiorczości
Miasta Krosna
na lata 2023-2030

RAPORT Z BADAŃ SPOŁECZNYCH



Program Rozwoju Przedsiębiorczości

Raport z badań społecznych

Opracowanie:



Projekt pn.

„Krosno – opracowanie dokumentacji w ramach wsparcia rozwoju miasta POPT 2014-2020”

współfinansowany jest w 85% ze środków Unii Europejskiej,

w ramach Funduszu Spójności w ramach

Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz 15% z budżetu państwa



Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności



Opis badania ankietowego

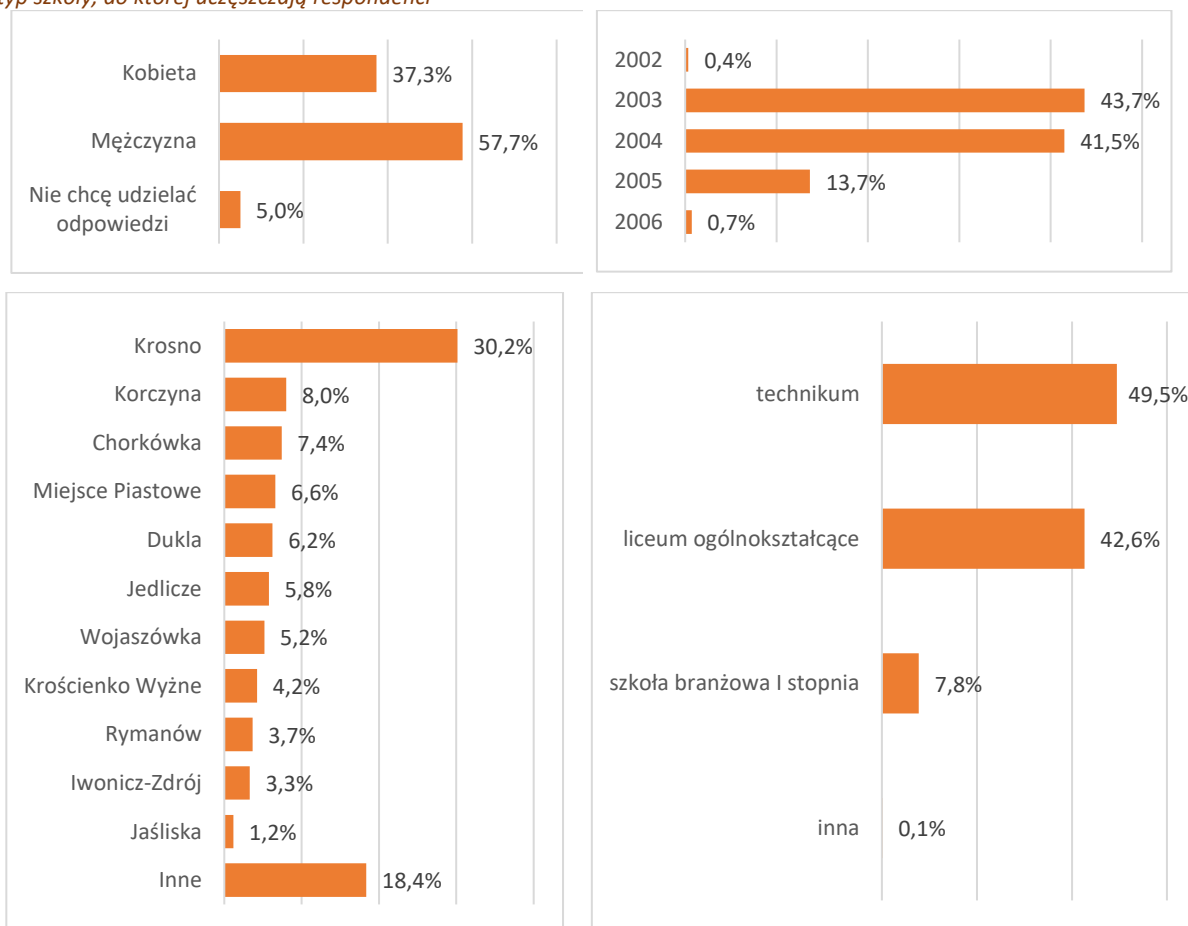
Niniejszy dokument stanowi raport z badań społecznych przeprowadzonych na potrzeby Programu Rozwoju Przedsiębiorczości wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych i studentów Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie. Badanie miało na celu zebranie informacji na temat oferty lokalnego sektora edukacji oraz planów na przyszłość uczniów uczęszczających do szkół na terenie Krosna oraz studentów KPU. Ankiety zostały przeprowadzone w formie elektronicznej we wrześniu i październiku 2022 r.

Poznanie opinii młodych osób na temat miasta, oferty edukacyjnej, lokalnego rynku pracy oraz oferowanego wsparcia biznesowego jest istotne z punktu tworzenia programów wspierających rozwój przedsiębiorczości. Tego typu programy odnoszą się do sfery gospodarczej lecz mają uspołeczniony charakter, podobnie jak strategię rozwoju – partycypacja społeczna jest ważna przy identyfikacji zjawisk występujących w sferze lokalnej gospodarki. Zebrane odpowiedzi posłużyły do określenia potrzebnych działań, mających podnieść poziom przedsiębiorczości wśród młodych osób. Umożliwiły także wskazanie aspektów, które wymagają poprawy – dotyczy to zarówno oferty edukacyjnej, praktyk oferowanych przez przedsiębiorców, jak i instytucji wspierających rozwój biznesu na terenie Krosna. W pierwszej kolejności przedstawiono wyniki ankiety w formie graficzno-opisowej – wykresy wraz z krótkim komentarzem. Na końcu raportu sformułowano najważniejsze wnioski wynikające z odpowiedzi ankietowanych.

Uczniowie szkół ponadpodstawowych

W badaniu udział wzięło 849 uczniów, z czego większość jest zameldowana na terenie Krosna (30,2%). Najwięcej respondentów urodziło się w 2003 r. (43,7%). W ankiecie przeważają odpowiedzi uczniów uczęszczających do techników (49,5%), uczniów liceów ogólnokształcących było nieco mniej – blisko 43%, natomiast uczniowie szkół branżowych stanowili 7,8% wszystkich respondentów. Więcej odpowiedzi uzyskano od mężczyzn (57,7%) niż kobiet (37,3%).

Wykres 1 Podstawowe informacje o uczestnikach badania ankietowego – płeć, rok urodzenia, miejsce zameldowania oraz typ szkoły, do której uczęszczają respondenci

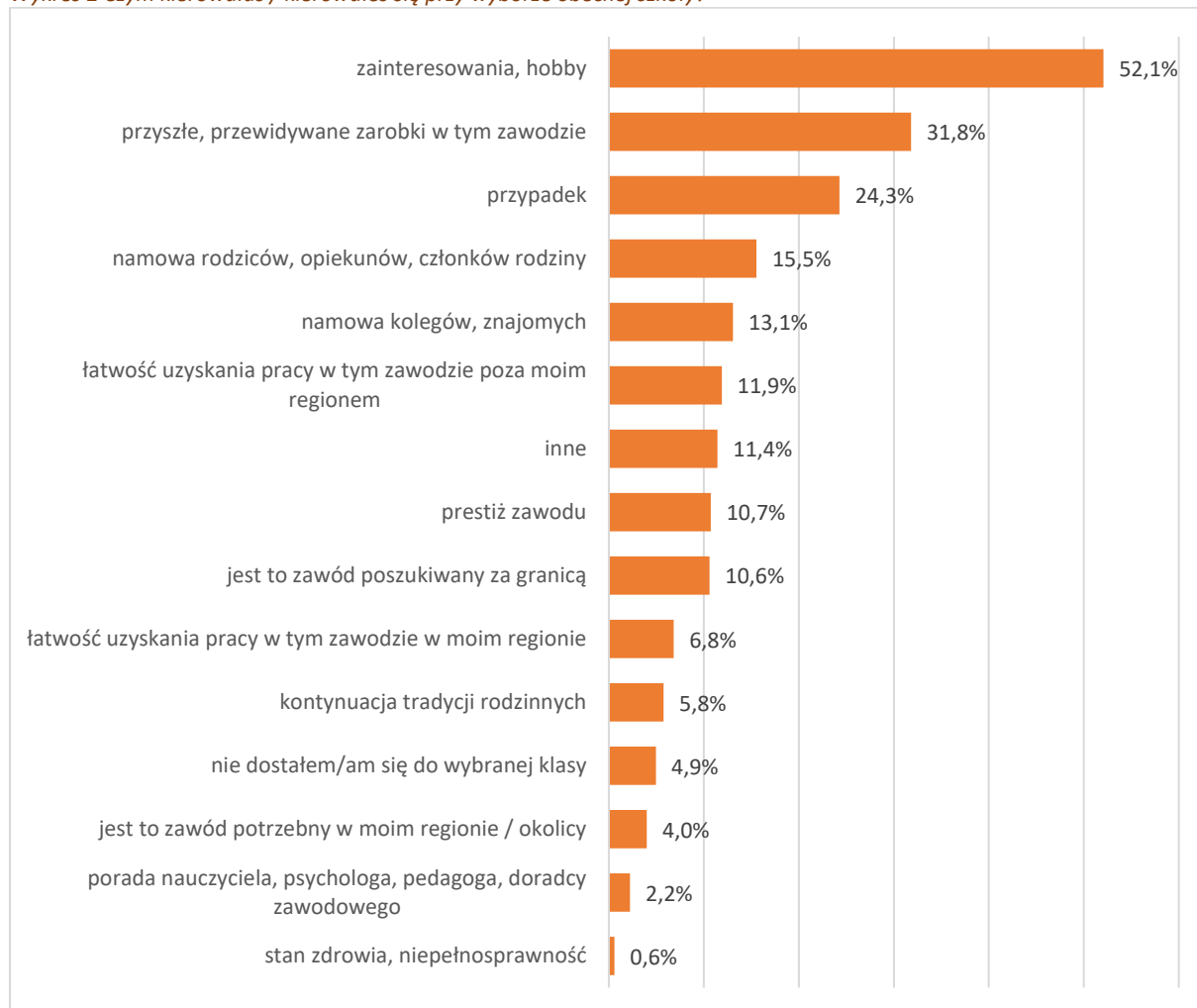


Źródło: n=849.

Pierwsze z pytań dotyczące oceny jakości edukacji odnosiło się do przyczyny wyboru szkoły ponadpodstawowej. Ankietowani mogli zaznaczyć maksymalnie po trzy odpowiedzi. Ponad połowa z nich wskazała, że przy wyborze szkoły kierowała się swoimi zainteresowaniami (52,1%). Oczekiwane zarobki znalazły się dopiero na drugim miejscu (31,8%) – młodzież przywiązuje większą uwagę do tego, aby wybrany kierunek był ciekawy i wiązał się z zainteresowaniami, niż z późniejszymi korzyściami materialnymi wynikającymi z wyboru danej ścieżki kształcenia. Prawie ¼ ankietowanych wskazała, że wybór szkoły był przypadkiem, a tylko 2,2% zaznaczyło, że ważnym czynnikiem była porada nauczyciela lub doradcy zawodowego. Warto zaznaczyć, że tylko 4% uczniów wybrało szkołę i kierunek

ze względu na zapotrzebowanie na konkretny zawód w mieście lub okolicy. Można podejrzewać, że duża część młodzieży nie wie co chce robić w przyszłości, nie ma także szerszej wiedzy na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy. Wskazuje to na potrzebę rozwoju doradztwa zawodowego już w szkołach podstawowych – tak, aby młodzież miała rozeznanie, na jakie zawody jest szczególne zapotrzebowanie w regionie.

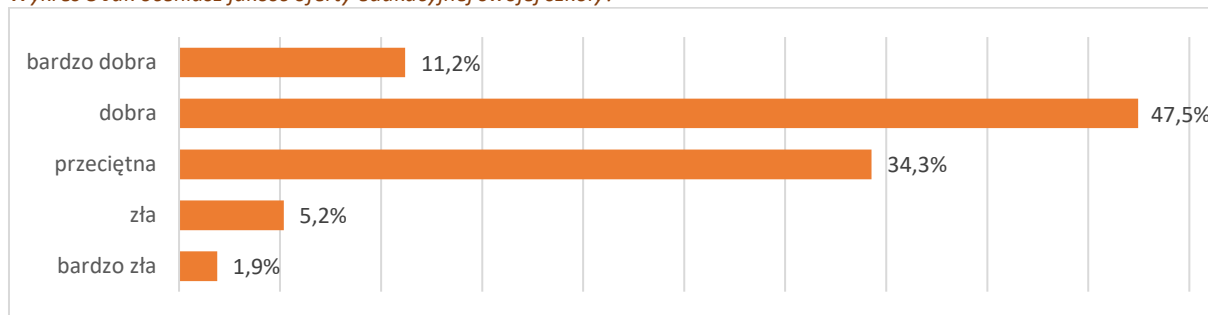
Wykres 2 Czym kierowałaś / kierowałeś się przy wyborze obecnej szkoły?



Źródło: n=849

Ankietowani w większości pozytywnie oceniają jakość oferty edukacyjnej w swojej szkole – łącznie 58,7% uważa, że jest ona dobra lub bardzo dobra. Negatywnie swoją szkołę oceniło tylko 7,1% uczniów, co świadczy o wysokiej jakości nauczania w krośnieńskich szkołach ponadpodstawowych. Na przeciętną jakość nauczania wskazuje około 34% uczniów.

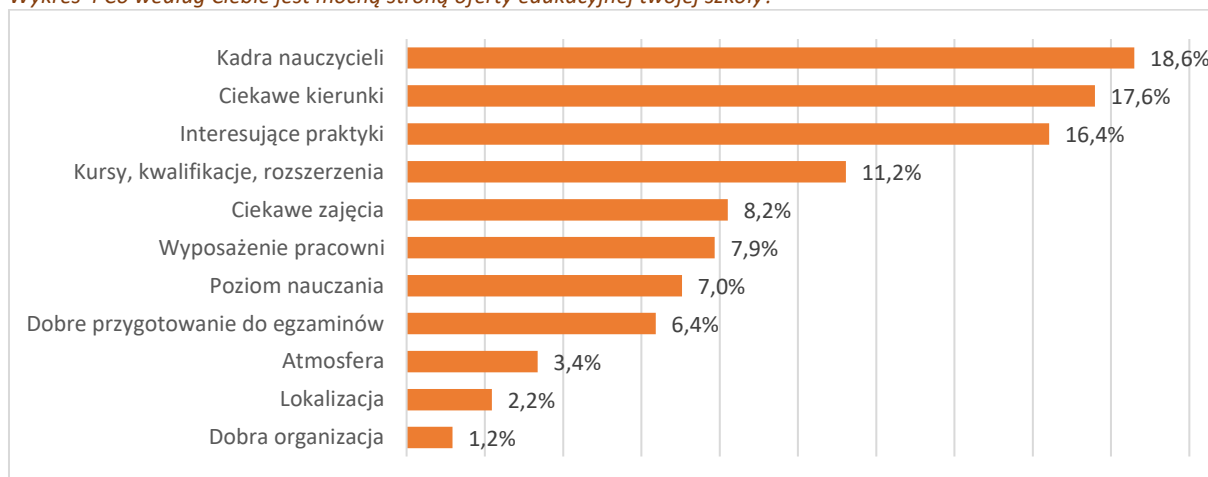
Wykres 3 Jak oceniasz jakość oferty edukacyjnej swojej szkoły?



Źródło: n=849.

Na pytanie otwarte dotyczące mocnych stron oferty edukacyjnej odpowiedziało 597 ankietowanych. Zdaniem uczniów, pozytywna strona ich szkoły to przede wszystkim kadra nauczycieli (18,6%), ciekawe kierunki nauczania oferowane w szkole (17,6%) oraz interesujące praktyki (16,4%).

Wykres 4 Co według Ciebie jest mocną stroną oferty edukacyjnej twojej szkoły?



Źródło: n=597.

Następne pytanie odnosiło się do wskazania źle ocenianych aspektów szkoły – odpowiedziało na nie 484 respondentów. Zdaniem uczniów istotną wadą oferty edukacyjnej jest zbyt duża liczba przedmiotów i ilość godzin lekcyjnych w ciągu tygodnia – trzeba jednak zaznaczyć, że jest to problem szkół w całym kraju i wynika z samego systemu edukacji, w tym z obszernej podstawy programowej. Drugim najczęściej wskazywanym negatywnym elementem krośnieńskich szkół są nauczyciele i ich relacje z uczniami. We wcześniejszym pytaniu nauczyciele byli wskazywani jako jeden z pozytywnych aspektów szkoły. Można zatem wnioskować, że zależy to od danego nauczyciela – część z nich jest niewątpliwie negatywnie postrzegana przez uczniów.

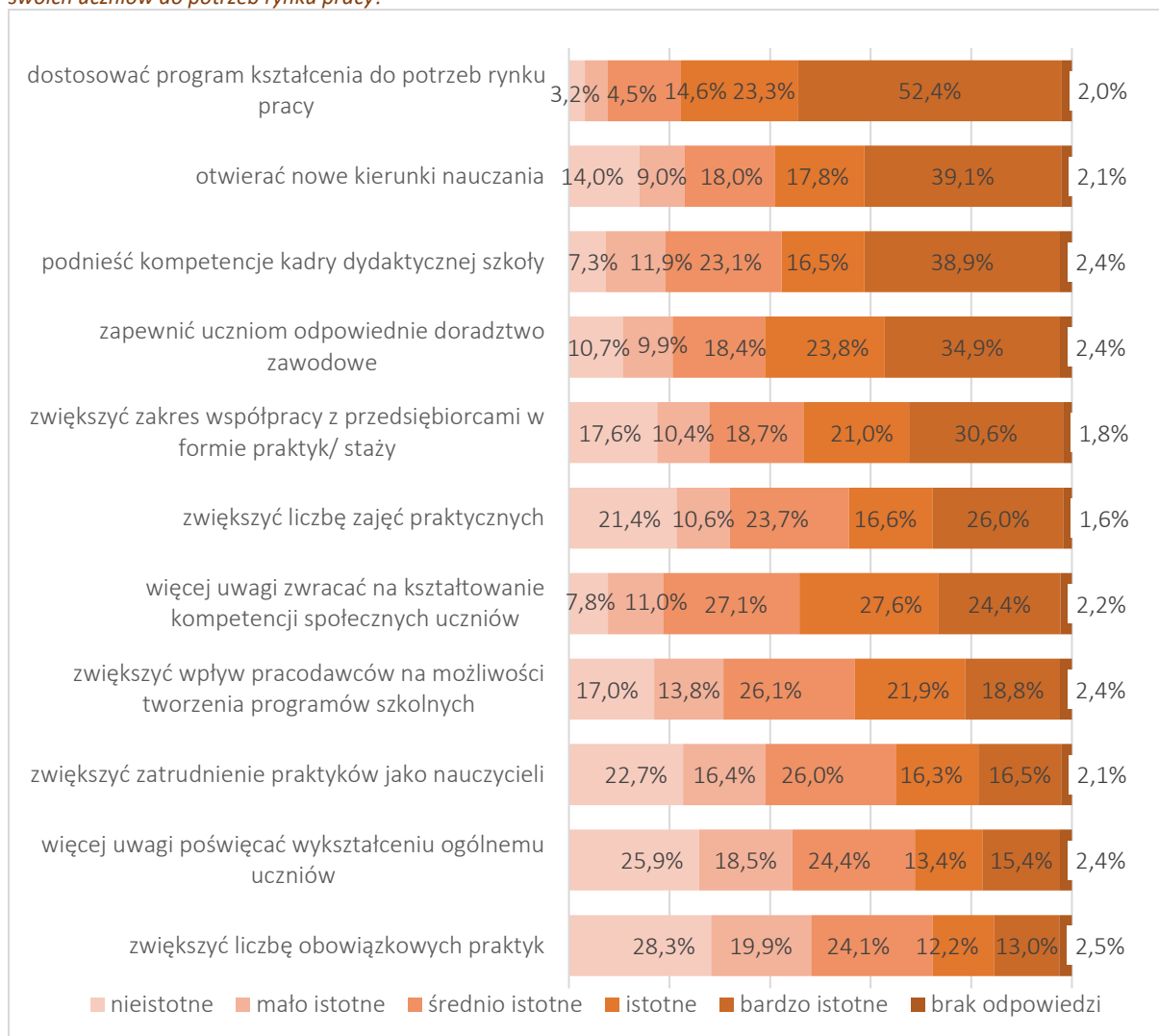
Wykres 5 Co według Ciebie jest słabą stroną oferty edukacyjnej twojej szkoły?



Źródło: n=484.

Uczniów zapytano o działania, które powinna podjąć szkoła aby dostosować kompetencje absolwentów do potrzeb rynku pracy. Jako bardzo istotne działanie wskazano przede wszystkim dostosowanie programu kształcenia do potrzeb rynku pracy (52,4%), uruchamianie nowych kierunków nauczania (39,1%) oraz podnoszenie kompetencji kadry dydaktycznej (38,9%). Najmniej istotnymi kwestiami według uczniów są: zwiększenie liczby obowiązkowych praktyk (28,3%) oraz poświęcanie dużej uwagi ogólnemu wykształceniu uczniów (25,9%). Można z tego wywnioskować, że uczniowie oczekują przede wszystkim przekazywania specjalistycznej wiedzy w danej dziedzinie, a nie wyłącznie wiedzy ogólnej. Uczniowie zwrócili także uwagę na konieczność zapewnienia doradztwa zawodowego (58,7% uznało ten aspekt za bardzo ważny lub ważny), kształcenia kompetencji społecznych (52% - suma odpowiedzi „bardzo ważne” i „ważne”) oraz zwiększenia zakresu współpracy z przedsiębiorcami w formie praktyk i staży (51,6% - suma odpowiedzi „bardzo ważne” i „ważne”).

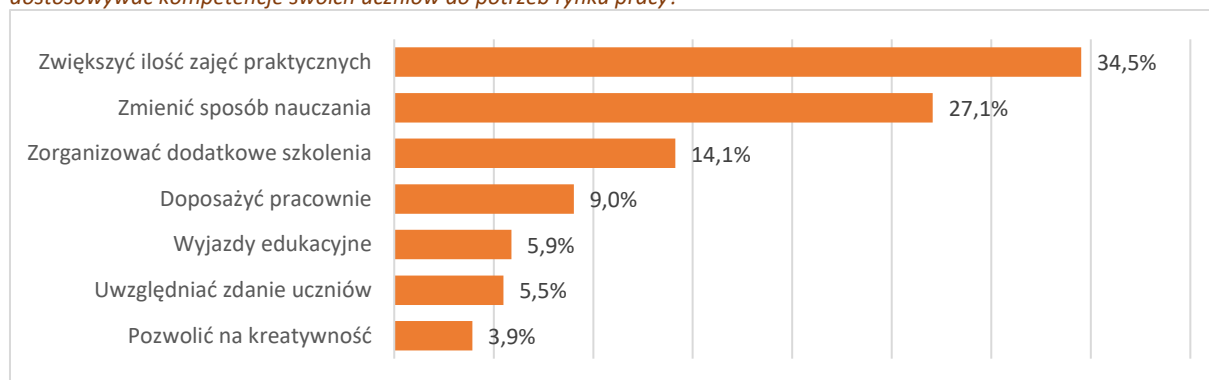
Wykres 6 Jakie działania powinna Twoim zdaniem podejmować szkoła, aby w większym stopniu dostosowywać kompetencje swoich uczniów do potrzeb rynku pracy?



Źródło: n=849.

Część ankietowanych wypowiedziała się także w pytaniu otwartym, wskazując inne działania, które powinna realizować szkoła. Najwięcej odpowiedzi dotyczyło zwiększenia ilości zajęć praktycznych (34,5%), ten aspekt pojawił się już w pytaniu poprzednim. Ankietowani wskazują również także potrzebę zmiany sposobu nauczania (27,1%). Można podejrzewać, że część zajęć prowadzona jest w sposób nieatrakcyjny dla młodzieży. Niewątpliwie podnoszenie kompetencji kadry dydaktycznej, w tym jej kompetencji cyfrowych z zakresu wykorzystania nowoczesnych technologii, wpłynie na poprawę atrakcyjności zajęć. Wśród odpowiedzi pojawia się także kwestia doposażenia pracowni oraz zorganizowania dodatkowych szkoleń i wyjazdów edukacyjnych, które podniosą kompetencje zawodowe uczniów. Część respondentów wskazuje także na problem w komunikacji szkoły z uczniami – uczniowie chcą, aby ich zdanie było częściej uwzględniane (5,5%).

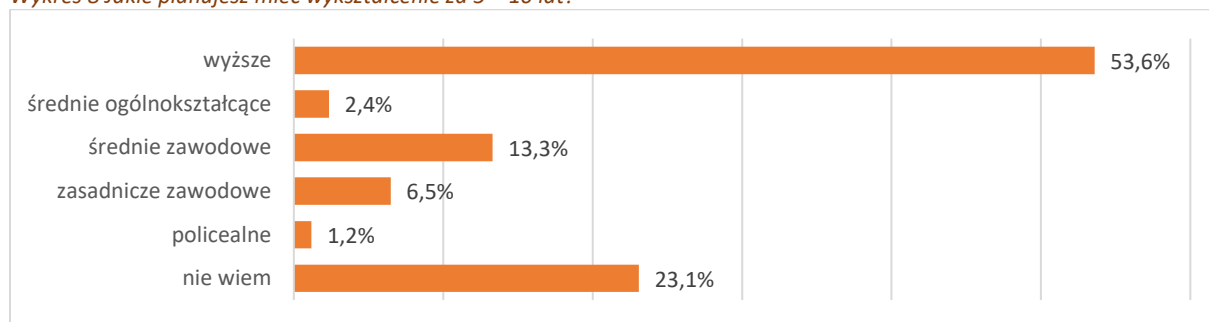
Wykres 7 Czy możesz wskazać inne działania, które powinna Twoim zdaniem podejmować szkoła, aby w większym stopniu dostosowywać kompetencje swoich uczniów do potrzeb rynku pracy?



Źródło: n=255.

Ponad połowa ankietowanych deklaruje, że w przyszłości chciałaby posiadać wykształcenie wyższe. Może świadczyć to o wysokich aspiracjach krośnieńskich uczniów, którzy chcą rozwijać swoją wiedzę na studiach wyższych. Niemal ¼ uczniów nie wie jakie będzie posiadać wykształcenie za 5-10 lat. Pozostali uczniowie biorący udział w badaniu planują skończyć szkołę ponadpodstawową lub policealną.

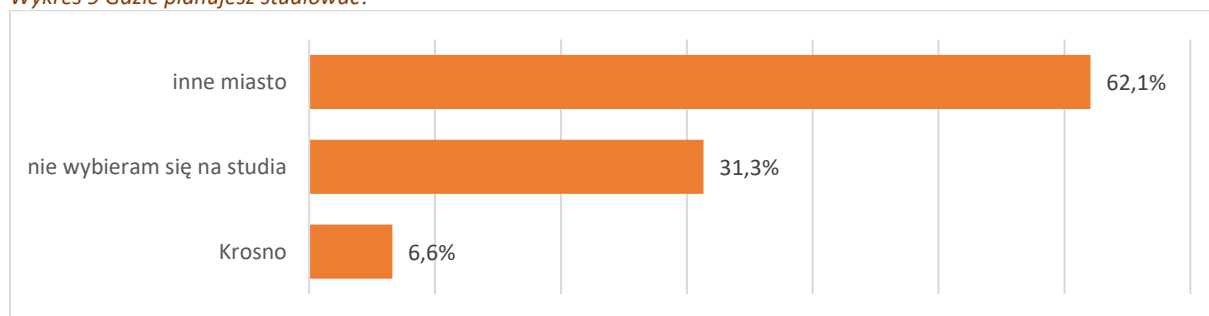
Wykres 8 Jakie planujesz mieć wykształcenie za 5 – 10 lat?



Źródło: n=849.

Zdecydowana większość osób planuje studiować w innym mieście niż Krosno – wskazało na to 62,1% ankietowanych. Na studia w Krośnie wybiera się zaledwie 6,6% uczniów, natomiast 31,3% nie wybiera się na studia. Biorąc pod uwagę wyłącznie osoby planujące studiować, aż 90,4% wybrałoby inne miasto - Krosno zaledwie 9,6%.

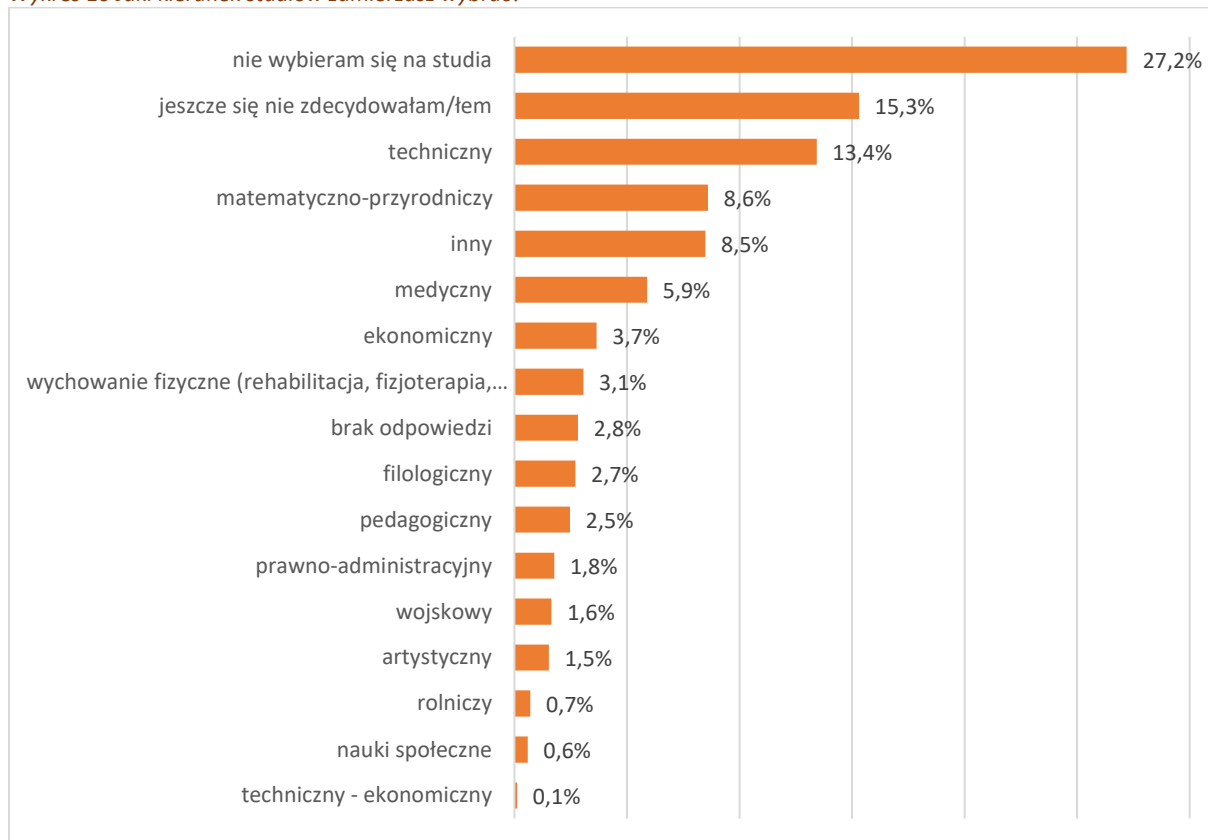
Wykres 9 Gdzie planujesz studiować?



Źródło: n=849.

Uczniów zapytano także o to, jaki kierunek chcieliby studiować. W poprzednim pytaniu na studia nie wybierało się 31,3% ankietowanych – a w tym pytaniu 27,2%. Rozbieżność ta może wynikać z braku zdecydowania wśród młodzieży. Około 15% badanych nie zdecydowało jeszcze jaki kierunek studiów wybierze. Wśród respondentów, którzy zaznaczyli preferowany kierunek, większość wskazuje kierunki techniczne (13,4%) oraz matematyczno-przyrodnicze (8,6%). Świadczy to o większym zainteresowaniu ankietowanej młodzieży naukami ścisłymi niż społecznymi.

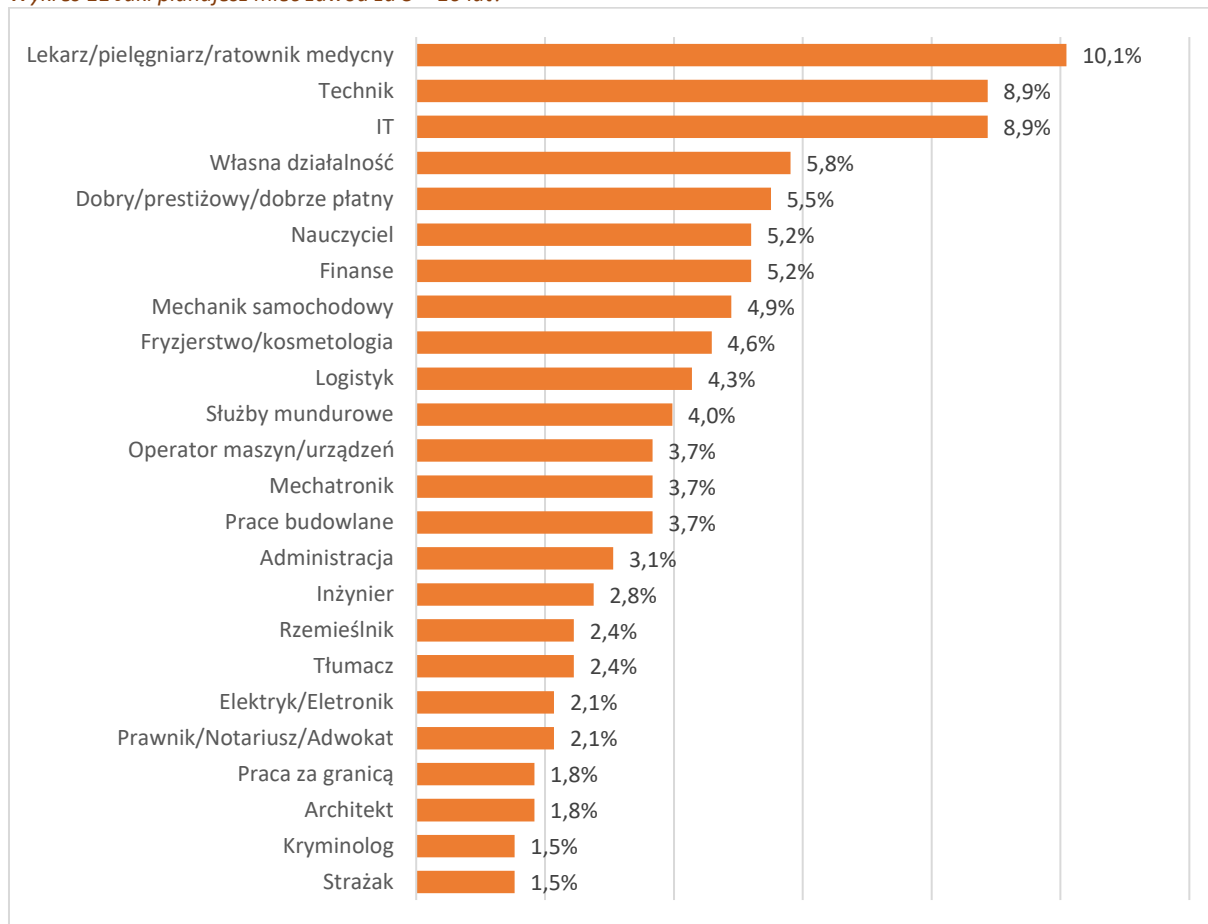
Wykres 10 Jaki kierunek studiów zamierzasz wybrać?



Źródło: n=849.

Część respondentów odpowiedziała na pytanie jaki zawód planuje wykonywać w przyszłości. Wskazywano zarówno konkretne zawody jak i obszary, w których ankietowani chcą pracować. Wśród odpowiedzi dominowały zawody medyczne (10,1%). Drugim najczęściej wskazywanym zawodem był technik (8,9%) – czyli zawód, który uczniowie zdobędą po skończeniu szkoły. Taką samą ilość wskazań otrzymała branża IT (8,9%). Niektórzy określili swój przyszły zawód opisowo, jako dobrze płatny, prestiżowy i atrakcyjny (5,5%). Odpowiedzi wskazują także na ambicje i przedsiębiorczość młodzieży, ponieważ blisko 6% z nich chciałoby prowadzić własną działalność.

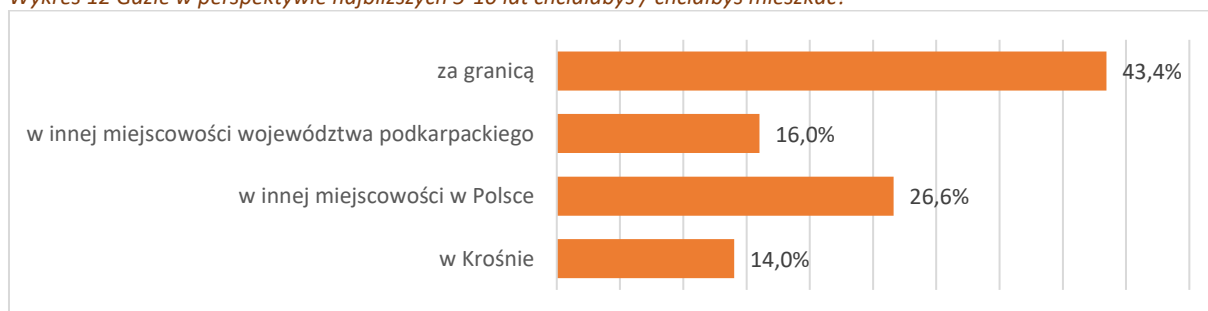
Wykres 11 Jaki planujesz mieć zawód za 5 – 10 lat?



Źródło: n=327.

W ciągu najbliższych 5-10 lat najwięcej respondentów chciałoby zamieszkać za granicą (43,4%), następnie w innej miejscowości w Polsce (26,6%). W Krośnie planuje mieszkać tylko 14% ankietowanych. Taki rozkład odpowiedzi świadczy o niskiej atrakcyjności Krosna w oczach młodzieży, w tym niskim poczuciu tożsamości lokalnej.

Wykres 12 Gdzie w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś / chciałbyś mieszkać?

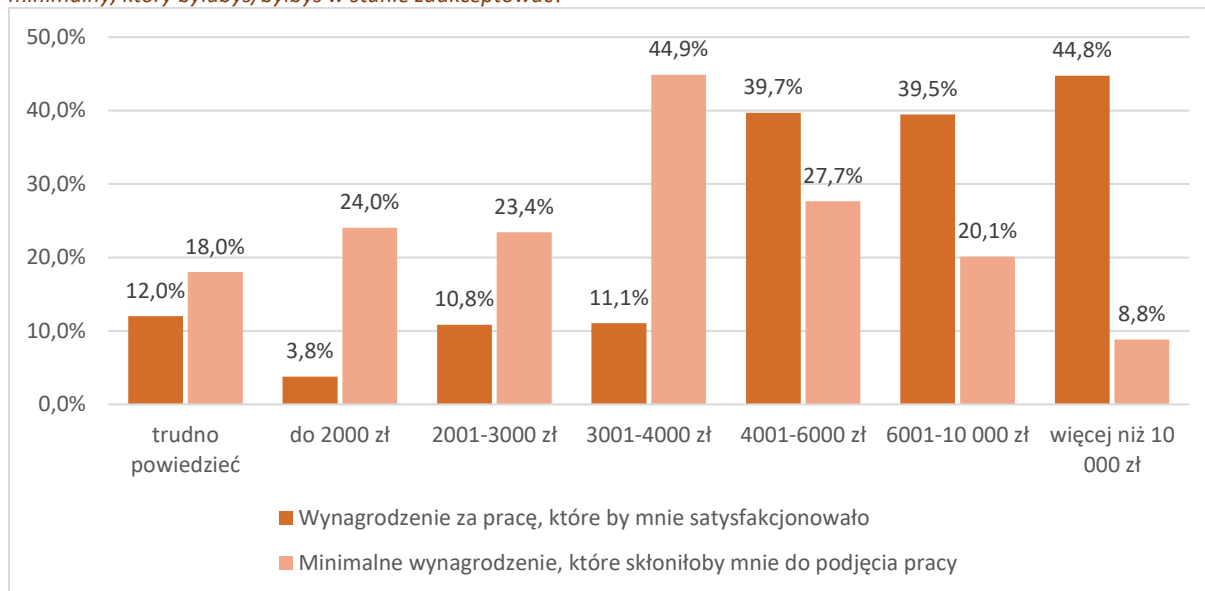


Źródło: n=849.

Respondenci mieli możliwość wypowiedzenia się na temat oczekiwanych zarobków w przyszłej pracy. Największa część badanych zaznaczyła 3-4 tys. zł netto na miesiąc jako minimalne wynagrodzenie, które skłoniłoby ich do podjęcia pracy. Zdaniem ankietowanych, wypłata powyżej 6 tys. zł netto byłaby satysfakcjonująca. Mimo to, około 47,5% deklaruje, że podjęłoby pracę za wynagrodzenie na poziomie

do 3 tys. zł netto. Można zatem wnioskować, że uczniowie są chętni do podjęcia jakiegokolwiek pracy, ponieważ nawet stosunkowo niskie zarobki wiążą się dla nich z pewną niezależnością finansową.

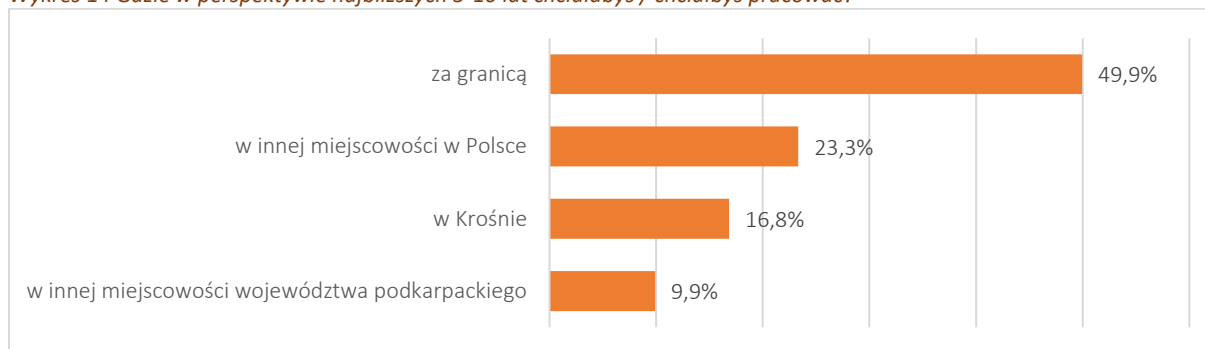
Wykres 13 Jaki poziom wynagrodzenia netto (na rękę) za wykonywaną pracę byłby dla Ciebie satysfakcjonujący, a jaki minimalny, który byłabyś/byłabyś w stanie zaakceptować?



Źródło: n=849.

Odpowiedzi dotyczące miejsca, w którym uczniowie chcieliby kiedyś pracować, pokrywają się z odpowiedziami odnoszącymi się do planowanego miejsca zamieszkania. Blisko 50% chcieliby pracować za granicą, natomiast w Krośnie – niecałe 17%.

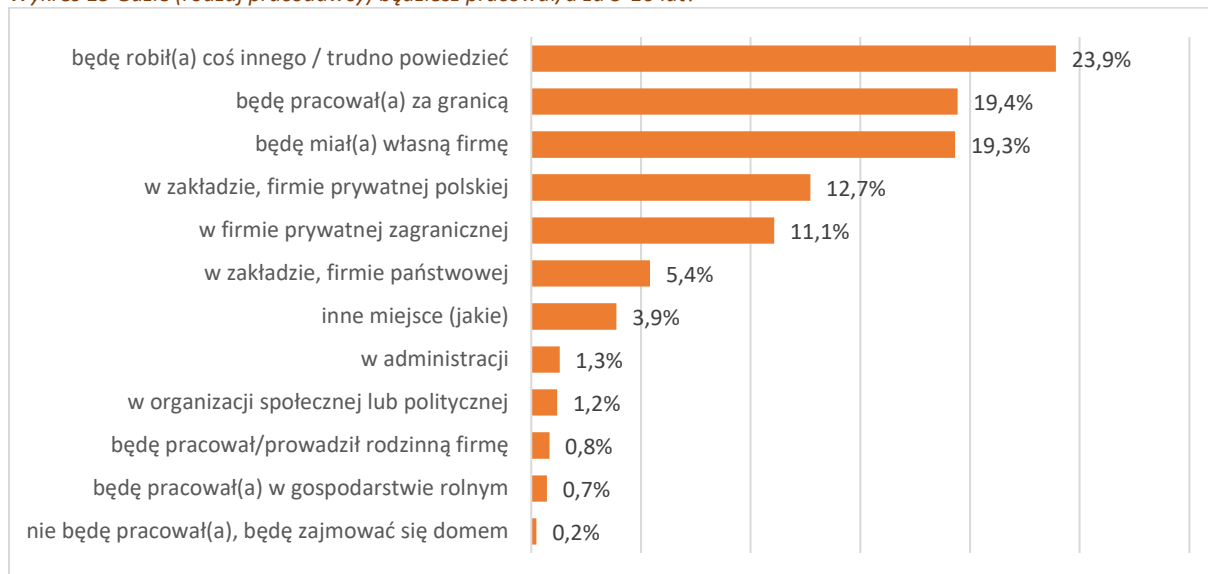
Wykres 14 Gdzie w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś / chciałbyś pracować?



Źródło: n=849.

Młodzież najczęściej planuje pracować za granicą (19,4%) lub we własnej firmie (19,3%), co świadczy o chęci zakładania własnej działalności gospodarczej w przyszłości. Około ¼ ankietowanych nie wie czy będzie pracować u kogoś, czy założy własną firmę. Prowadzeniem gospodarstwa rolnego chcieliby się zająć tylko 0,7% badanych, a prowadzeniem rodzinnego biznesu 0,8%. Młodzież nie planuje także pracy w organizacjach społecznych i politycznych (1,2%).

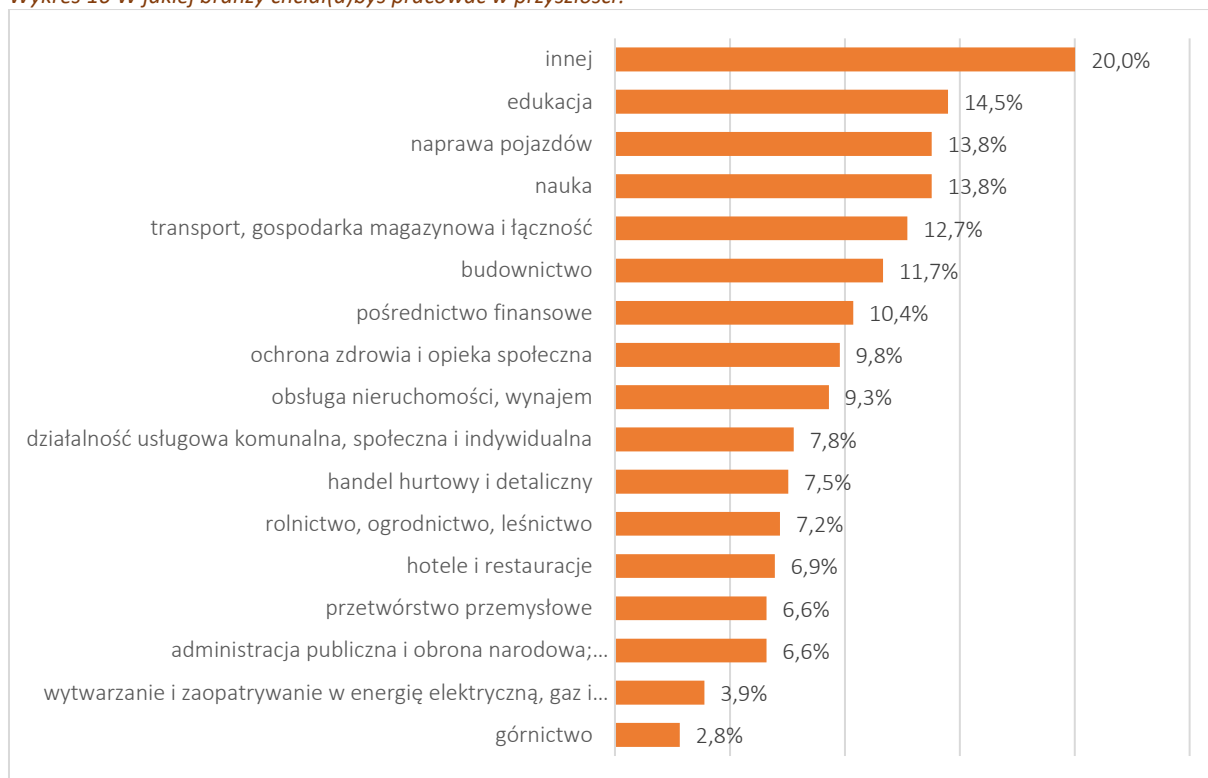
Wykres 15 Gdzie (rodzaj pracodawcy) będziesz pracował/a za 5-10 lat?



Źródło: n=849.

Młodzież zapytano także o rodzaj branży, w której chcieliby pracować – uzyskane odpowiedzi są dość zróżnicowane. Najwięcej wskazań dotyczyło obszaru edukacji (14,5%), naprawy pojazdów mechanicznych (13,8%) oraz nauki (13,8%). Najmniej osób planuje pracować w górnictwie (2,8%). Respondenci mieli problem z dopasowaniem odpowiedniej branży do proponowanych – w kategorii „inne” (20%), pojawiały się najczęściej odpowiedzi dotyczące branży IT i informatyki.

Wykres 16 W jakiej branży chciał(a)byś pracować w przyszłości?



Źródło: n=849.

Młodzież najbardziej obawia się egzaminów maturalnych, na co wskazuje 10,8% badanych. Uzyskanie niskiego wyniku z egzaminów, może uniemożliwić dostanie się na wybrany kierunek studiów. Niedostateczny wynik maturalny może być zatem zagrożeniem dla planów na przyszłość. Innym zagrożeniem identyfikowanym przez uczniów jest obecna sytuacja w kraju związana z polityką rządu, inflacją, kryzysem gospodarczym i wzrastającymi cenami. Ankietowani obawiają się także bezrobocia i wojny. Niektórzy obawiają się, że ich problemy zdrowotne uniemożliwią realizację ich planów na przyszłość.

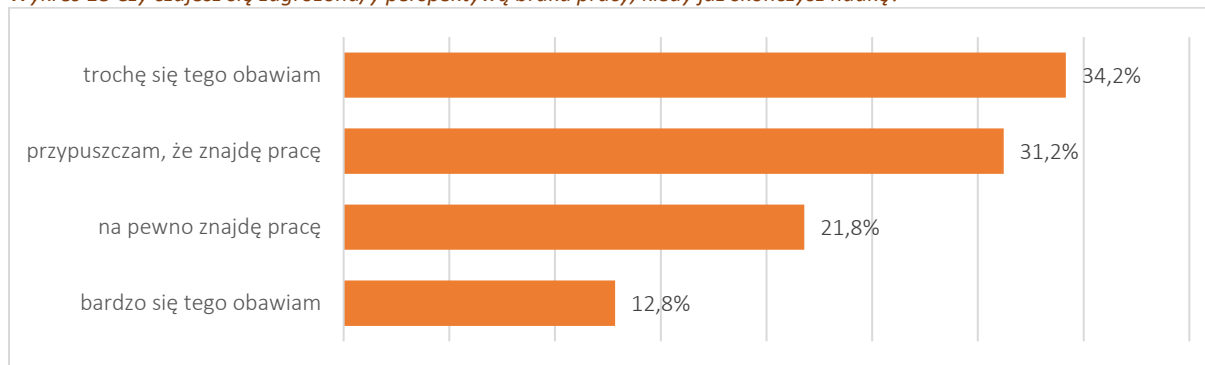
Wykres 17 Co Twoim zdaniem jest największym zagrożeniem dla różnych Twoich planów na przyszłość?



Źródło: n=1218.

Część respondentów obawia się braku pracy po zakończeniu edukacji – 34,2% wykazuje niewielkie obawy, natomiast blisko 13% bardzo się tego obawia. Większość (53%) jest jednak zdania, że nie będzie mieć większych problemów ze znalezieniem pracy.

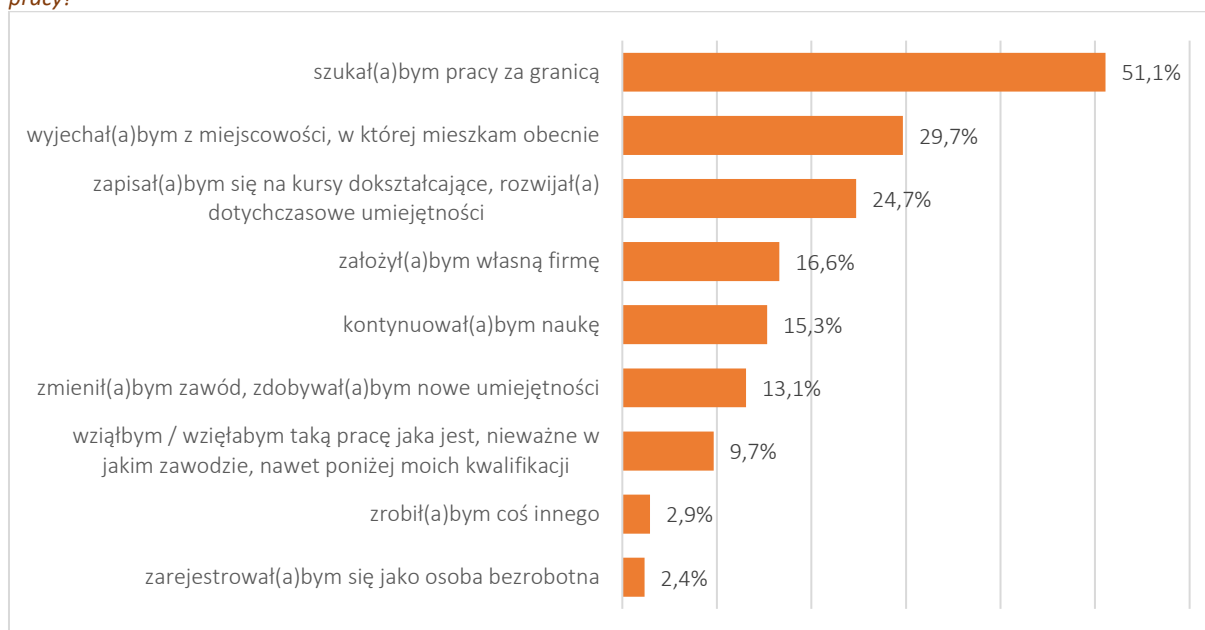
Wykres 18 Czy czujesz się zagrożona/y perspektywą braku pracy, kiedy już skończysz naukę?



Źródło: n=849.

W kolejnym pytaniu respondenci mogli zaznaczyć maksymalnie dwie odpowiedzi. W przypadku braku pracy, młodzież w większości szukałaby pracy za granicą (51,1%) lub w wyjechała z miejscowości, w której mieszka obecnie (29,7%). Tylko ¼ zapisałaby się na kursy doszkalające i rozwijające dotychczasowe umiejętności, niecałe 17% założyłoby własną firmę a 13,1% zmieniłoby swój wyuczony zawód.

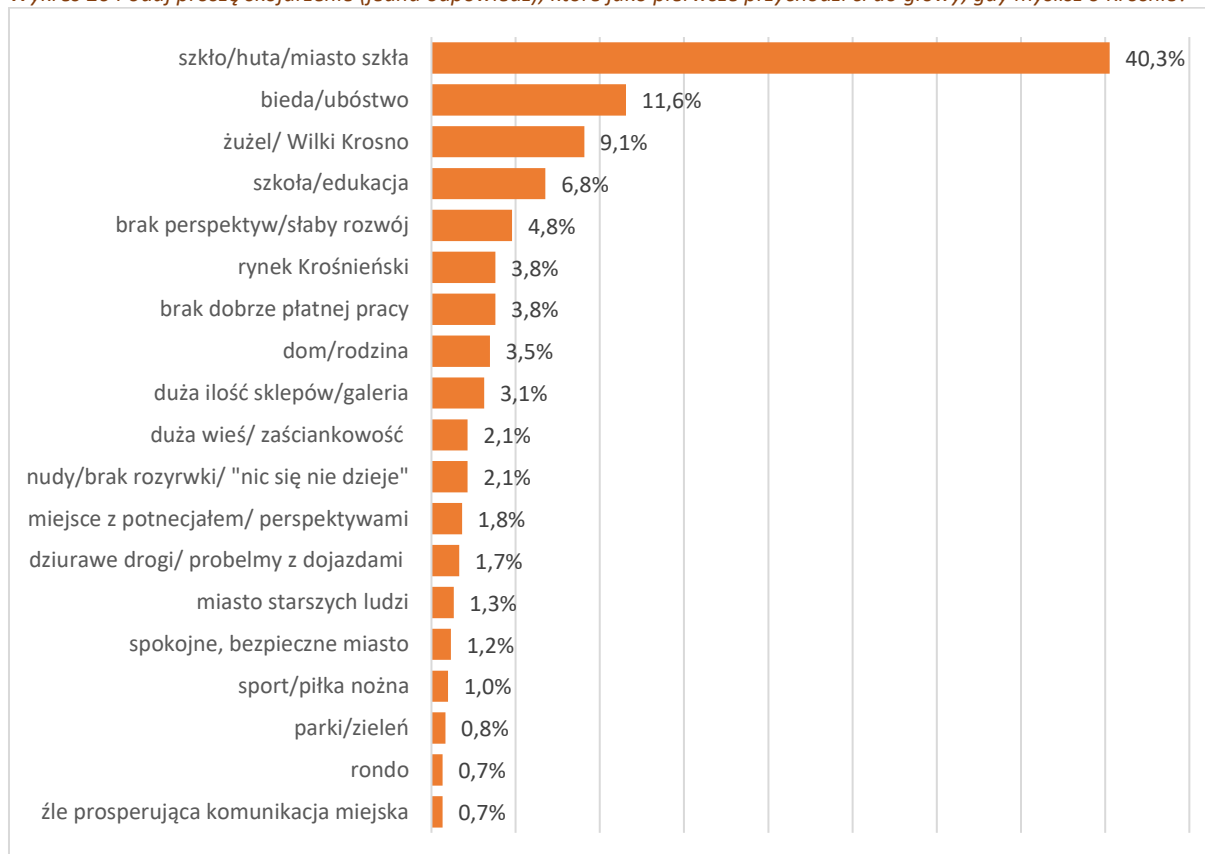
Wykres 19 Co zrobiłabyś/łbyś gdyby po ukończeniu przez Ciebie nauki nie mogłabyś/nie mógłbyś znaleźć odpowiedniej pracy?



Źródło: n=849.

Wśród skojarzeń z miastem wymienianych w pytaniu otwartym zdecydowanie dominuje produkcja szkła – wskazało na nią 40,3% ankietowanych. Młodzież wiąże miasto także z żużlem i klubem żużlowym Wilki Krosno (9,1%), szkołą (6,8), krośnieńskim Rynkiem (3,8%), czy rodziną (3,5%) Pojawiają się także skojarzenia negatywne, np. bieda i ubóstwo (11,6%), czy brak perspektyw (4,8%). Część ankietowanych kojarzy miasto jako miejsce nudne, będące niejako dużą wsią – Krosno jawi się jako miasto nieatrakcyjne dla młodych osób.

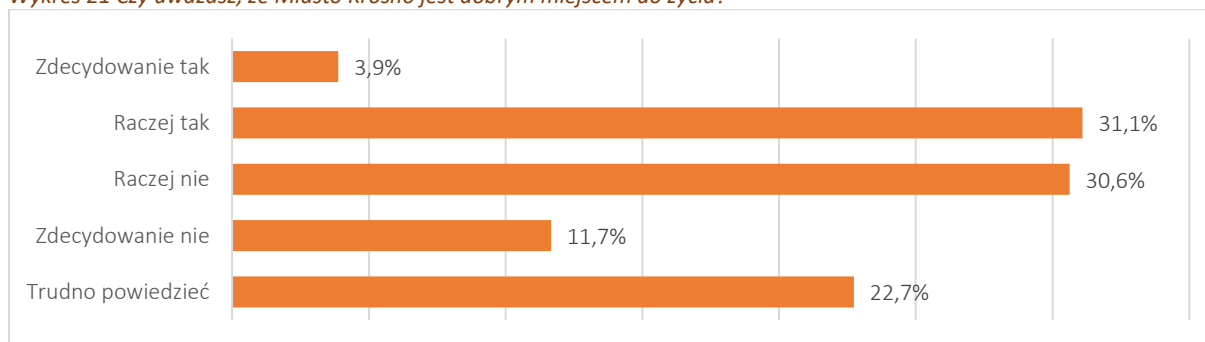
Wykres 20 Podaj proszę skojarzenie (jedna odpowiedź), które jako pierwsze przychodzi ci do głowy, gdy myślisz o Krośnie?



Źródło: n=606.

Kolejne pytania dotyczą oceny jakości życia w Krośnie. Młodzież jest podzielona co do opinii na temat ogólnej jakości życia w mieście. Odpowiedzi „raczej tak” i „raczej nie” zaznaczył niemal taki sam odsetek osób. Różnice widać w odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „zdecydowanie nie” – różnica wyniosła 7,8 pp. Suma odpowiedzi negatywnych (42,3%) jest wyższa od sumy odpowiedzi pozytywnych (35%). Blisko 23% nie ma zdania na ten temat.

Wykres 21 Czy uważasz, że Miasto Krosno jest dobrym miejscem do życia?

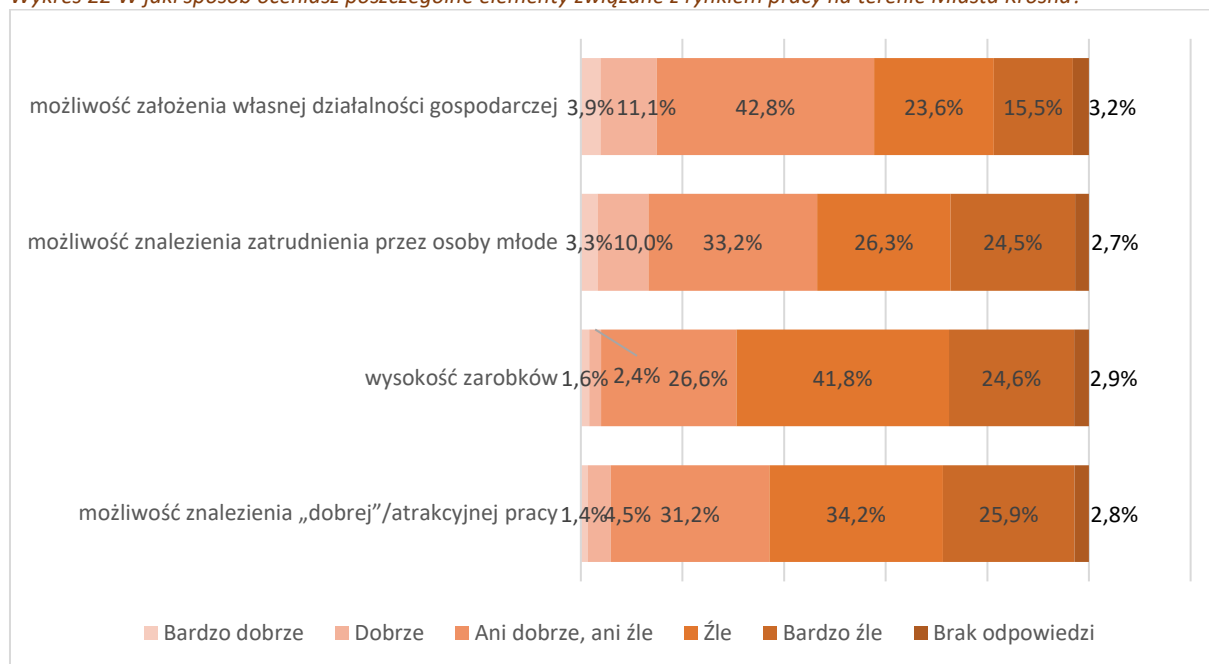


Źródło: n=849.

Lokalny rynek pracy jest w większości oceniany negatywnie. Szczególnie dotyczy to wysokości zarobków i znalezienia „dobrej” pracy – negatywnie oceniło to kolejno 66,4% oraz 60,1% respondentów (odpowiedzi „źle” i „bardzo źle”). Ze wskazanych elementów, najwięcej pozytywnych

wskazań dotyczyło możliwości założenia działalności gospodarczej – dobrze lub bardzo dobrze aspekt ten ocenia 15% badanej młodzieży.

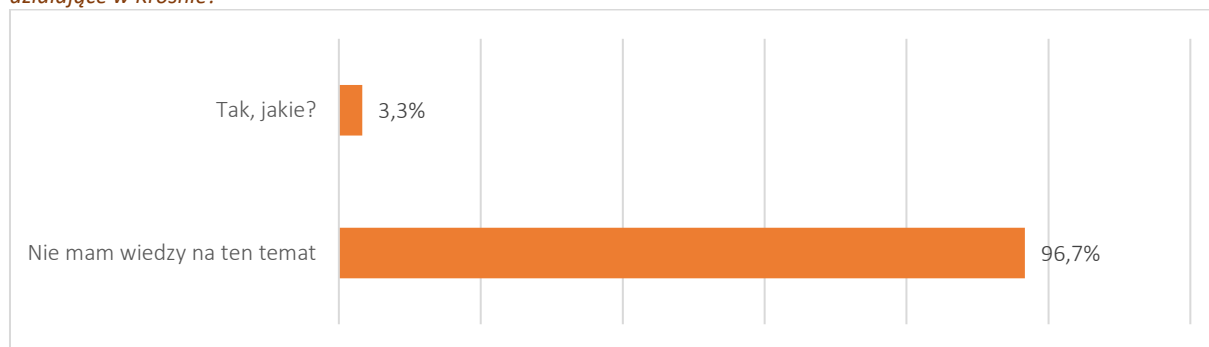
Wykres 22 W jaki sposób oceniasz poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Miasta Krośna?



Źródło: n=849.

Młodzież nie posiada wiedzy na temat instytucji wspierających zakładanie i funkcjonowanie podmiotów gospodarczych. Zaledwie 3,3% ankietowanych jest w stanie wymienić jakąś instytucję, najczęściej jest to Urząd Pracy oraz Unia Europejska. Pozostała część nie jest w stanie wskazać żadnej z tego typu instytucji.

Wykres 23 Czy jesteś w stanie wskazać instytucje wspierające zakładanie nowych i funkcjonowanie już istniejących firm, działające w Krośnie?

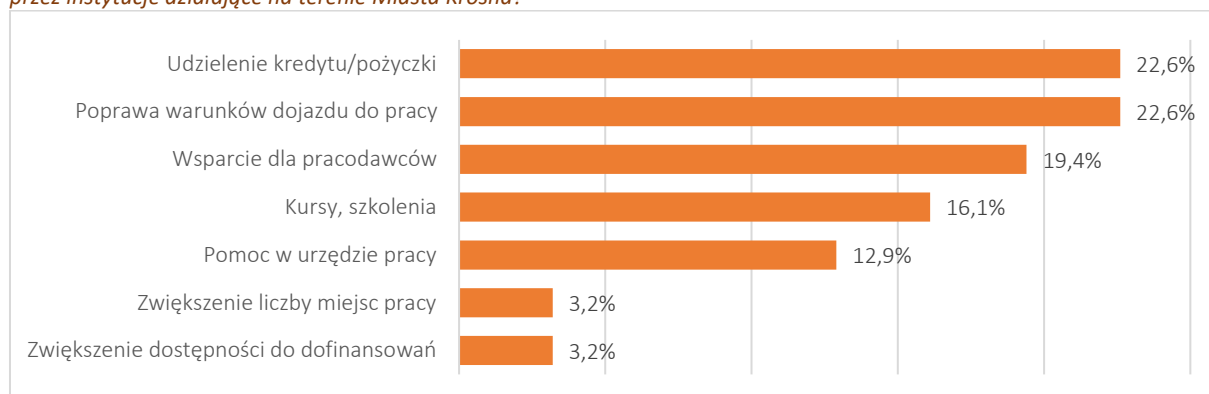


Źródło: n=849.

W przypadku oceny działań prowadzonych przez instytucje wspierające rozwój firm większość respondentów nie ma wiedzy na ten temat lub nie udzieliła odpowiedzi. Wskazuje to na brak rozeznania młodzieży w tym temacie. Na pytanie odpowiedziało tylko 28 respondentów.

W następnym pytaniu wypowiedziało się 31 respondentów – według nich, instytucje wspierające rozwój biznesu powinny udzielać kredytów i pożyczek (22,6%) na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz poprawić warunki dojazdu do pracy (22,6%).

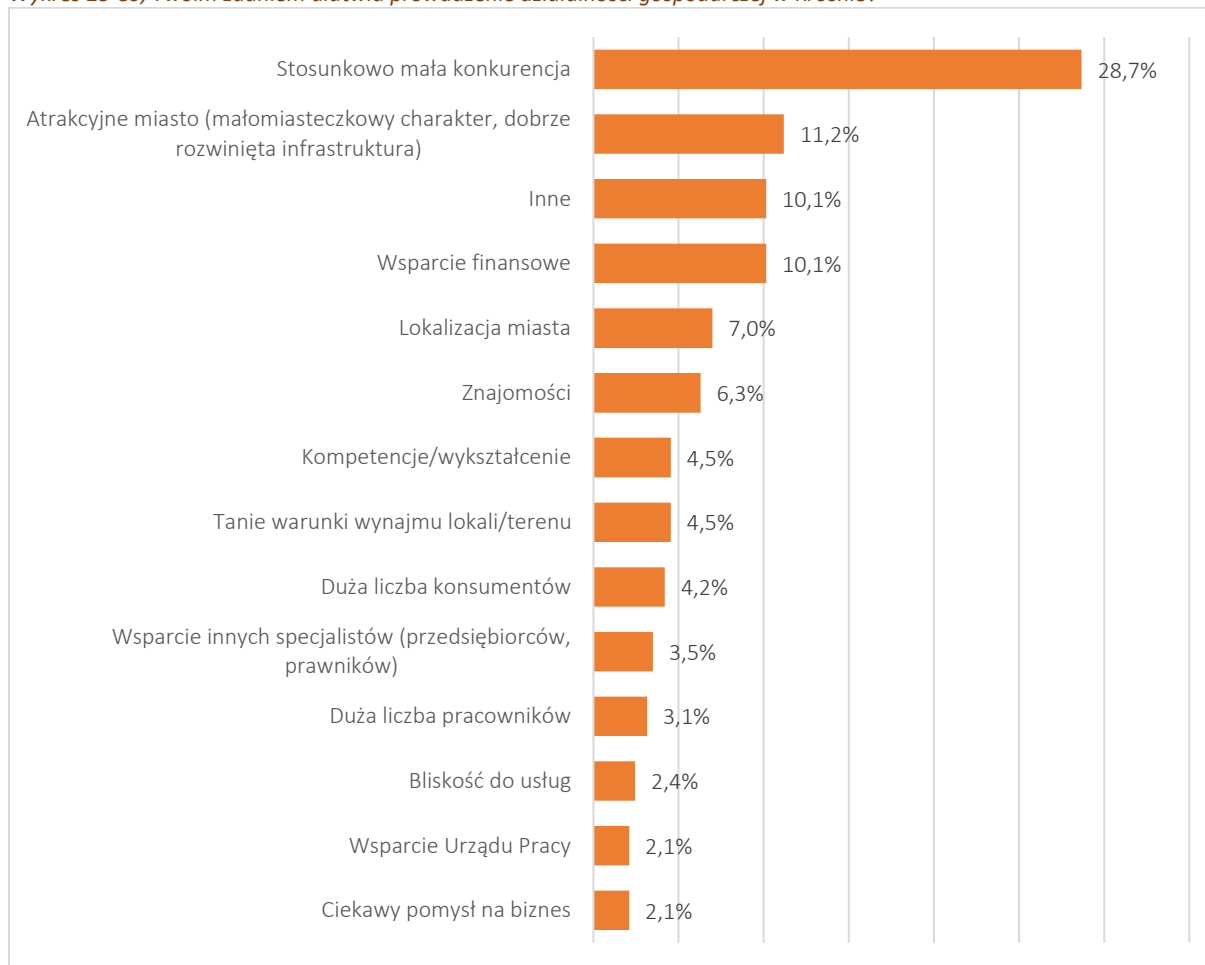
Wykres 24 Czy możesz wskazać inne działania sprzyjające rozpoczęciu i prowadzeniu działalności gospodarczej realizowane przez instytucje działające na terenie Miasta Krosna?



Źródło: n=31.

Zdaniem respondentów, ułatwieniem prowadzenia działalności gospodarczej w Krośnie jest przede wszystkim stosunkowo mała konkurencja (28,7%), w porównaniu do innych miast. Sporym ułatwieniem jest także sama atrakcyjność Krosna – jego charakter, kompaktowość i dość dobrze rozwinięta infrastruktura (11,2%).

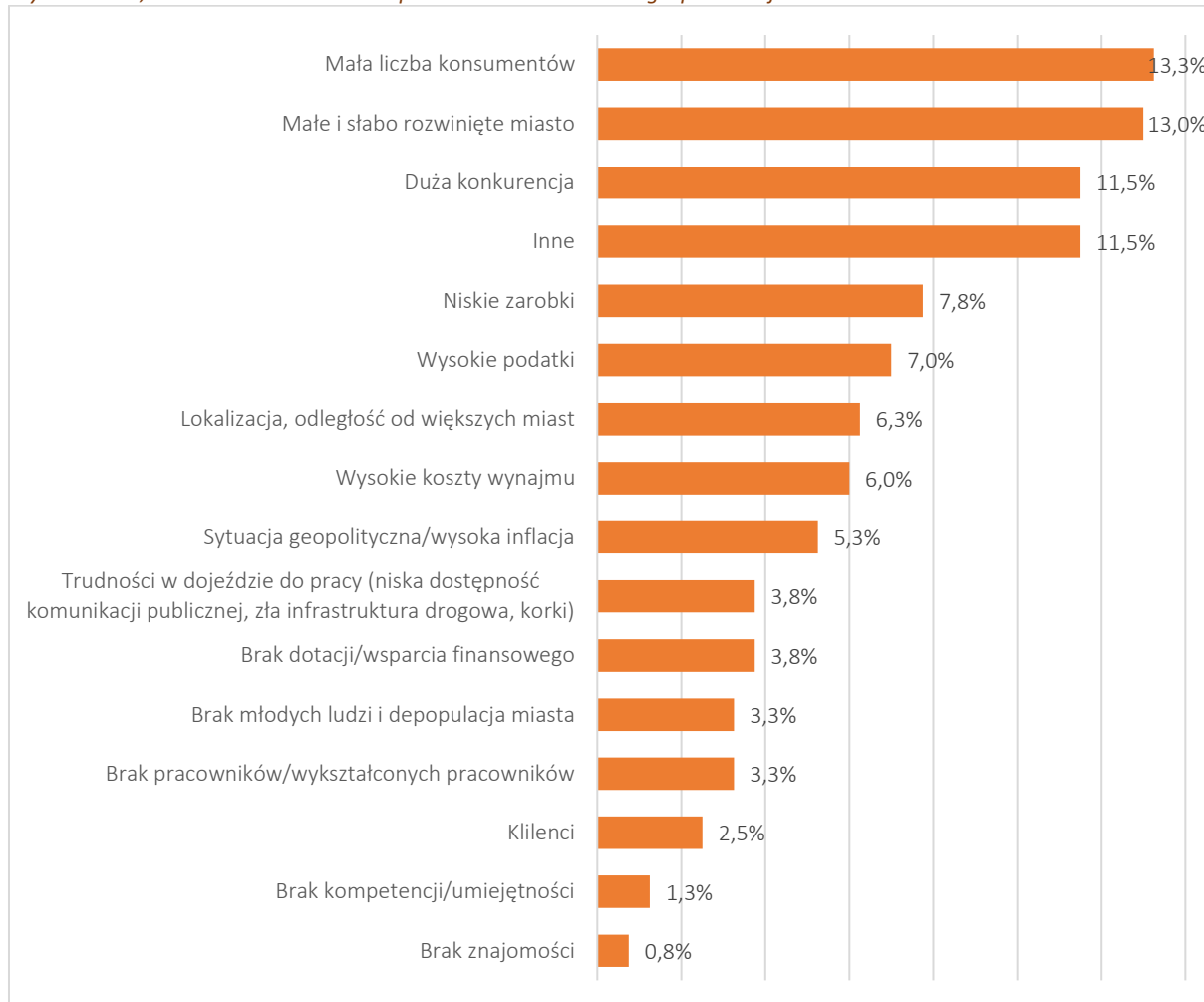
Wykres 25 Co, Twoim zdaniem ułatwia prowadzenie działalności gospodarczej w Krośnie?



Źródło: n=286.

Jako główne ograniczenie prowadzenia działalności gospodarczej, uczniowie wymieniają przede wszystkim małą liczbę potencjalnych konsumentów (13,3%). Wielkość miasta, która może być także atutem, jest tu wymieniona jako wada (13,0%). Także konkurencja w niektórych branżach jest duża, co utrudnia prowadzenie firmy w Krośnie (11,5%).

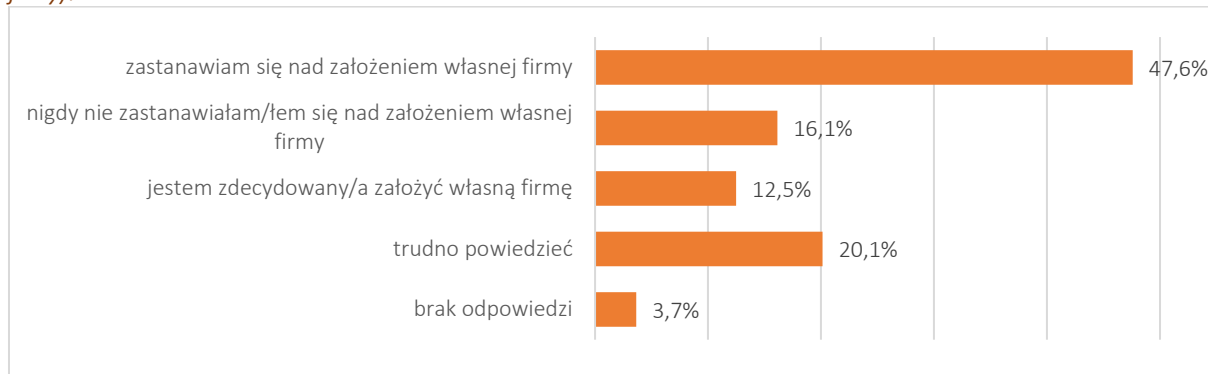
Wykres 26 Co, Twoim zdaniem utrudnia prowadzenie działalności gospodarczej w Krośnie?



Źródło: n=400.

Kolejne pytania zadane respondentom odnosiły się do kwestii prowadzenia własnej firmy. Prawie połowa badanych rozważa założenie własnej firmy, a 12,5% jest zdecydowana aby to zrobić. O własnej działalności nie myśli tylko 16,1% respondentów. Część młodzieży nie potrafi odpowiedzieć na to pytanie (20,1%), co świadczy o trudności w podjęciu decyzji na obecnym etapie życia. Uczniowie nie wiedzą, co chcą robić w przyszłości – potrzebują doradztwa zawodowego, ukierunkowania.

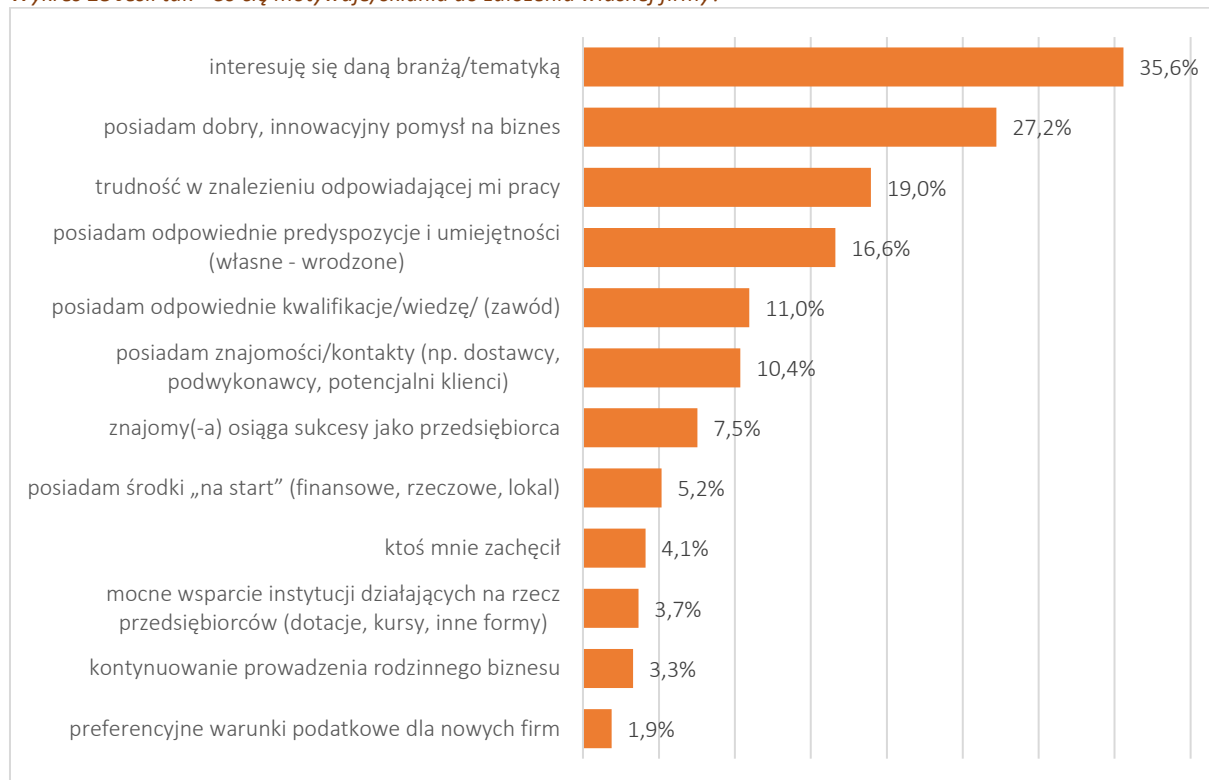
Wykres 27 Czy kiedykolwiek zastanawiałeś(a) się nad możliwością założenia własnej działalności gospodarczej (własnej firmy)?



Źródło: n=849.

Wśród osób rozważających założenie firmy, głównym czynnikiem zachęcającym jest interesowanie się jakąś branżą (35,6%) oraz posiadanie ciekawego pomysłu na biznes (27,2%). Do założenia firmy młodzież motywuje także trudność w znalezieniu satysfakcjonującej pracy (19%). Duża część ankietowanych wykazuje się zatem postawą przedsiębiorczą – są ambitni, posiadają jakiś pomysł na biznes, a niektórzy także predyspozycje wrodzone (16,6%).

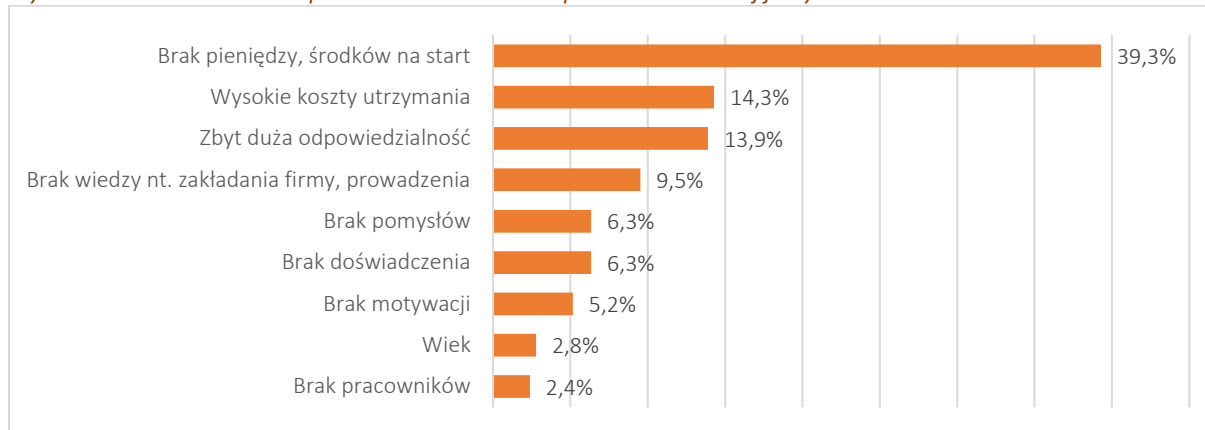
Wykres 28 Jeśli tak - Co cię motywuje/skłania do założenia własnej firmy?



Źródło: n=849.

Część ankietowanych wskazała, co stoi na przeszkodzie do założenia przez nich własnej działalności. Zdecydowanie najwięcej osób ma problem z brakiem środków na start (39,3%). Ponadto wysokie koszty utrzymania firmy nie zachęcają do jej zakładania (14,3%). Także duża odpowiedzialność związana z prowadzeniem działalności jest jednym z kluczowych czynników demotywujących młodzież do założenia własnej firmy (13,9%).

Wykres 29 Jeśli nie - Co stoi na przeszkodzie do założenia przez Ciebie własnej firmy?



Źródło: n=252.

Pytanie dotyczące potrzebnego wsparcia było wielokrotnego wyboru – można było wskazać maksymalnie trzy odpowiedzi. Z punktu widzenia uczniów, największą pomocą dla przedsiębiorców byłoby wsparcie finansowe (72,3%). Ważną kwestią jest także wsparcie doświadczonych osób (33,8%) oraz zapewnienie tanich lokali pod nowo powstające biznesy (33,8%). Zdaniem młodzieży, najważniejsze są zatem finanse pozwalające rozpocząć działalność gospodarczą.

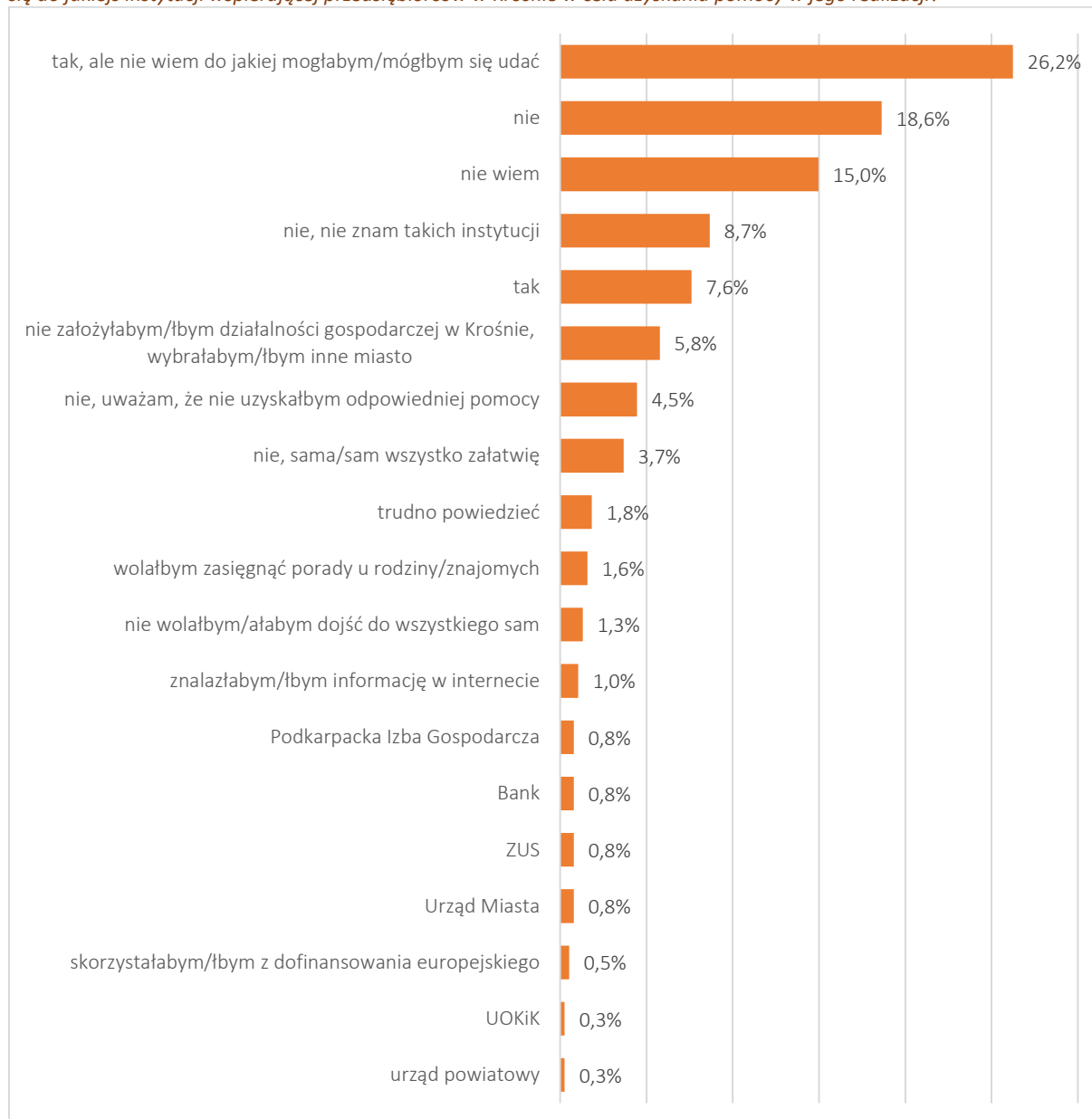
Wykres 30 Jakiego typu wsparcie potrzebne jest Twoim zdaniem osobom zakładającym działalność gospodarczą w Krośnie?



Źródło: n=849.

Respondentów zapytano o to, czy posiadają innowacyjny pomysł na biznes – 26,4% wskazało, że tak. W kolejnym pytaniu poproszono ich o wskazanie instytucji, do której udaliby się zakładając, że mają innowacyjny pomysł na działalność gospodarczą. Część uczniów chciałoby się zwrócić z tym do jakiejś instytucji lecz nie wiedzą do jakiej (26,2%). Inni ankietowani nie udaliby się do instytucji wspierającej, nawet jeśli jakąś znają (18,6%). Wśród respondentów byli też tacy, którzy nie zwróciliby się do żadnego podmiotu z otoczenia biznesu, ponieważ nie wiedzą jakie działają na terenie Krosna.

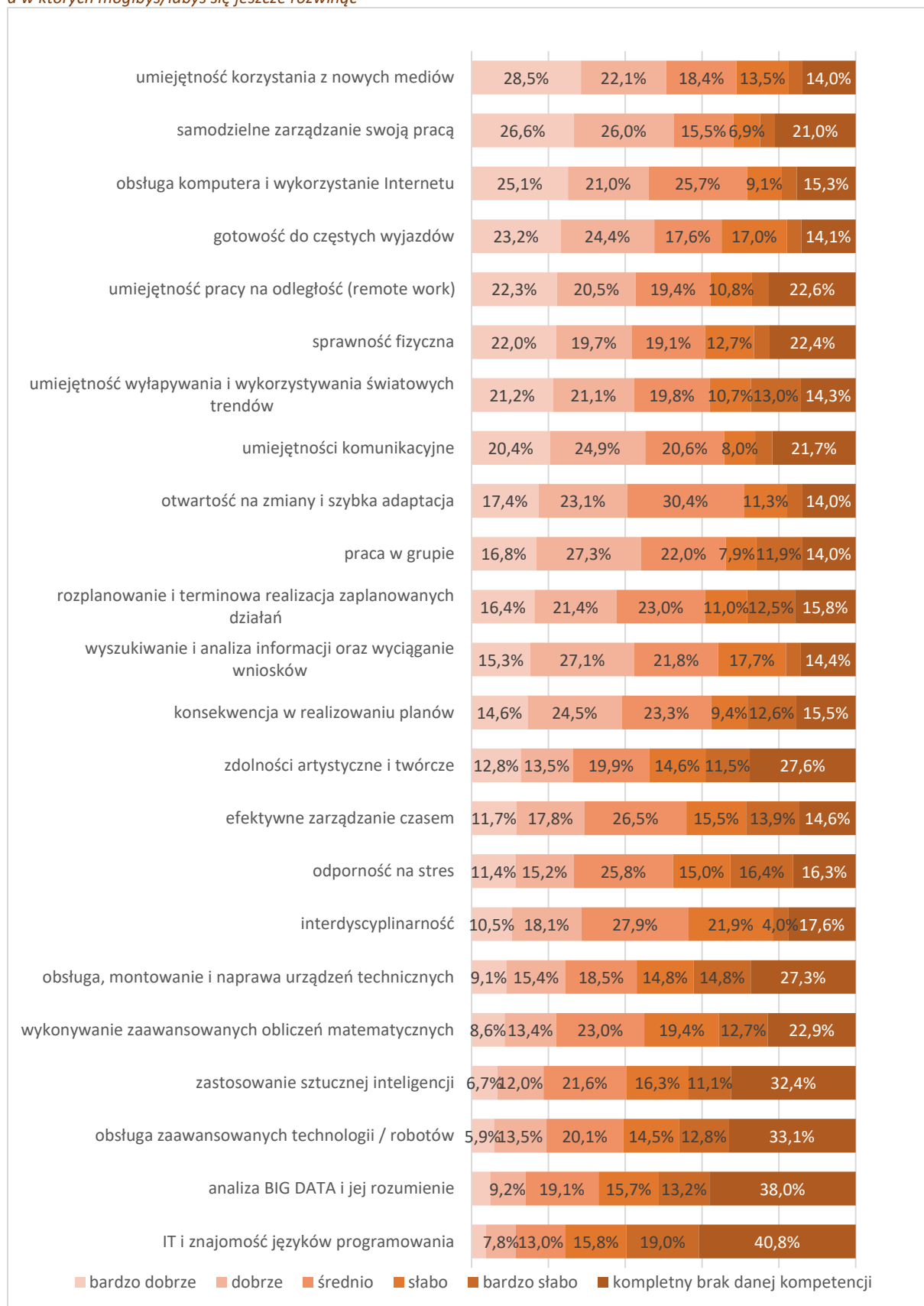
Wykres 31 Zakładając, że posiadasz/będziesz posiadał innowacyjny pomysł na własną działalność gospodarczą, czy udałbyś się do jakiejś instytucji wspierającej przedsiębiorców w Krośnie w celu uzyskania pomocy w jego realizacji?



Źródło: n=381.

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli wskazać obszary, w których posiadają rozwinięte umiejętności, a także te, w których nie posiadają żadnych kompetencji. Duża część młodzieży dobrze lub bardzo dobrze ocenia samodzielne zarządzanie swoją pracą, umiejętność wykorzystywania nowych mediów, podstawową obsługę komputera oraz gotowość do częstych wyjazdów. Największy odsetek uczestniczących w badaniu wskazał, że nie posiada kompetencji (lub są one niskie) w zakresie zaawansowanych technologii. Odnosi się do umiejętności programowania, analizy Big Data, tworzenia sztucznej inteligencji oraz obsługi i tworzenia robotów. Część młodzieży nie radzi sobie także z naprawą urządzeń technicznych, elektronicznych oraz nie posiada umiejętności artystycznych.

Wykres 32 Oceń własne umiejętności/kompetencje we wskazanych obszarach. Wskaż, w których z nich radzisz sobie dobrze, a w których mógłbyś/łabyś się jeszcze rozwinąć

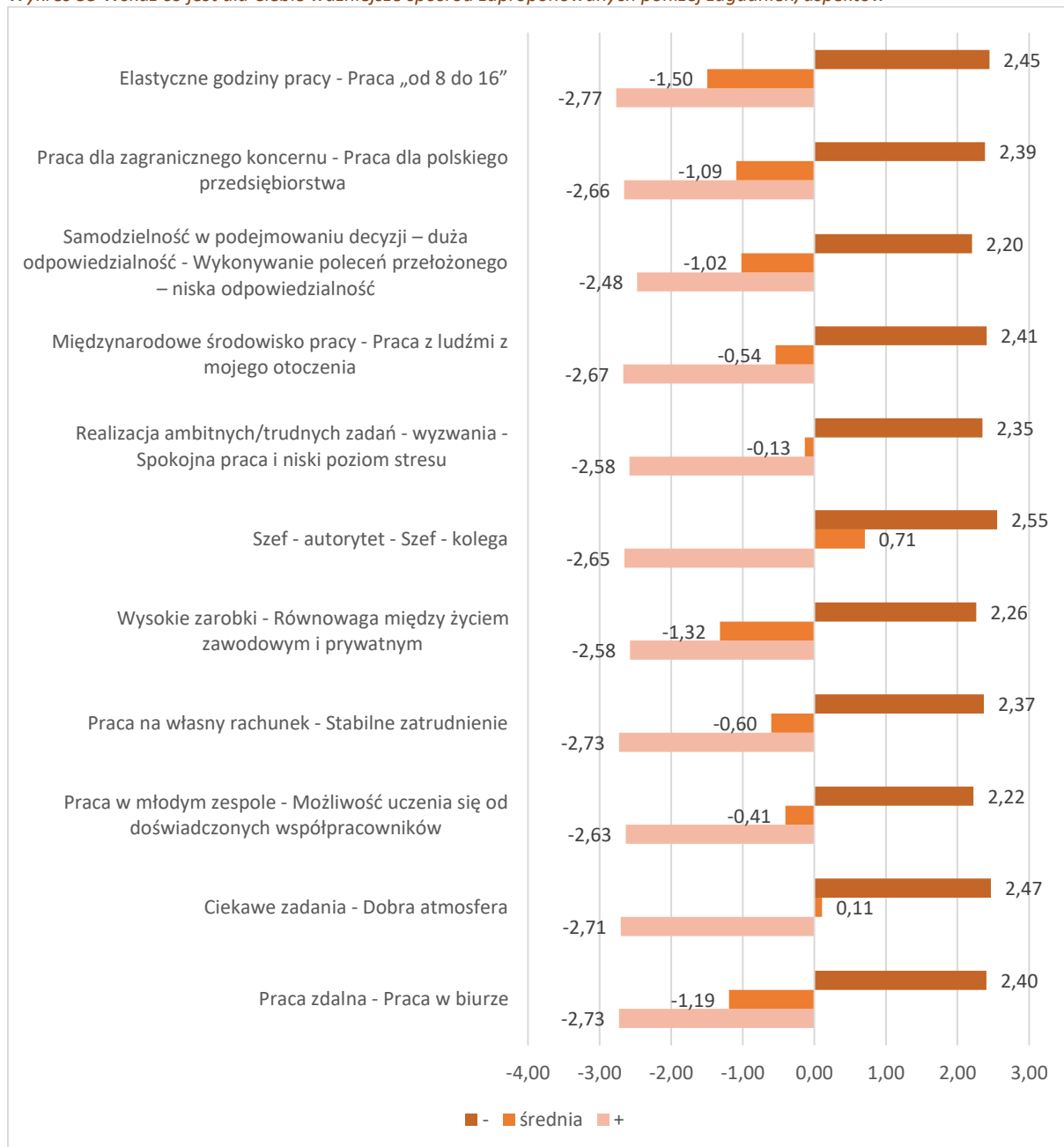


Źródło: n=849.

W ostatnim pytaniu respondenci mieli za zadanie wskazać, który aspekt z dwóch opozycyjnych jest dla nich ważniejszy. Odpowiedzi zaznaczali na skali od -3 do 3. Średnia policzona z odpowiedzi wskazuje, który aspekt jest dla ankietowanych istotniejszy w życiu zawodowym. Dla młodzieży szczególnie ważne są elastyczne godziny pracy – częściej zaznaczano ten aspekt niż pracę w godzinach „biurowych” np. od 8 do 16. Drugim często wskazywanym aspektem są wysokie zarobki, które dla większości ankietowanej młodzieży są ważniejsze niż równowaga pomiędzy życiem zawodowym i prywatnym. Warto zaznaczyć, że może to wynikać z młodego wieku badanych – młodzież zazwyczaj chce jak najszybciej uniezależnić się finansowo od rodziny, zatem wysokie zarobki będą dla nich priorytetem. Młodzież bardziej ceni sobie także pracę zdalną – większość ankietowanych wybrałoby tą opcję niż pracę w biurze.

Najmniejsze rozbieżności odnotowano w przypadku realizacji trudnych wyzwań a spokojną pracą o niskim poziomie stresu. Liczba wskazań na obie te opcje była zbliżona – średnia odpowiedzi nieznacznie odchyliła się w kierunku realizacji trudnych wyzwań. Podobną sytuację odnotowano w przypadku ciekawych zadań i dobrej atmosfery. Średnia wskazuje, że nieco częściej wskazywano dobrą atmosferę jako istotniejszą kwestię od ciekawych zadań.

Wykres 33 Wskaż co jest dla Ciebie ważniejsze spośród zaproponowanych poniżej zagadnień/aspektów

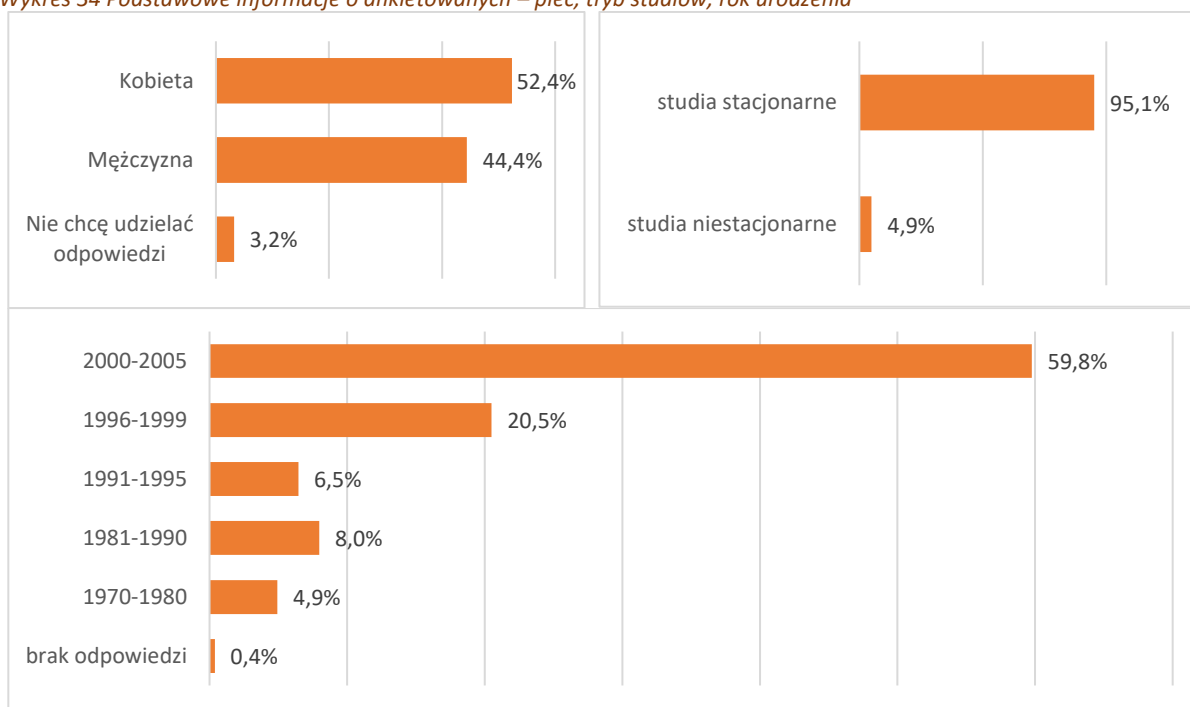


Źródło: n=849.

Studenci

Drugą ankietę na potrzeby Programu Rozwoju Przedsiębiorczości przeprowadzono wśród studentów. Wzięło w nim udział 527 studentów uczęszczających do Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie. Zdecydowana większość respondentów to studenci studiów stacjonarnych (95,1%). W ankiecie częściej wypowiadały się kobiety (52,4%) niż mężczyźni (44,4%). Według przedziałów wiekowych, najczęściej odpowiedzi uzyskano od osób urodzonych w latach 2000-2005 – stanowiły one blisko 60% respondentów.

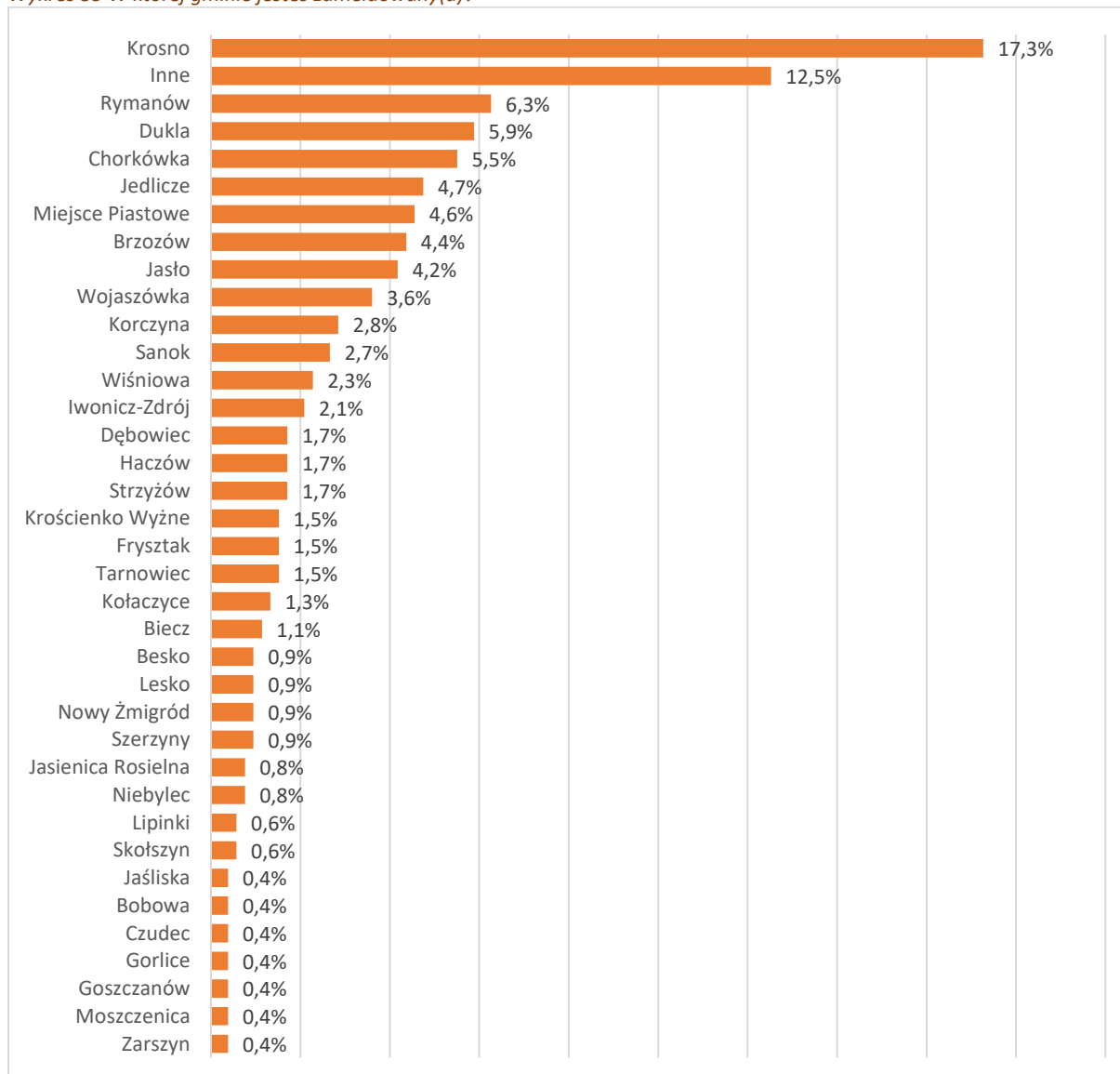
Wykres 34 Podstawowe informacje o ankietowanych – płeć, tryb studiów, rok urodzenia



Źródło: n=527.

Większość studentów biorących udział w ankiecie była zameldowana poza Krosnem (82,7%), z czego duża część osób jest zameldowana w gminach powiatu krośnieńskiego. Krośnieńska uczelnia przyciąga zatem głównie osoby z okolicznych gmin. Wybierają one Karpacką Państwową Uczelnię m.in. ze względu na jej bliskość od miejsca zamieszkania. Respondenci z Krosna stanowili mniejszość - 17,3%.

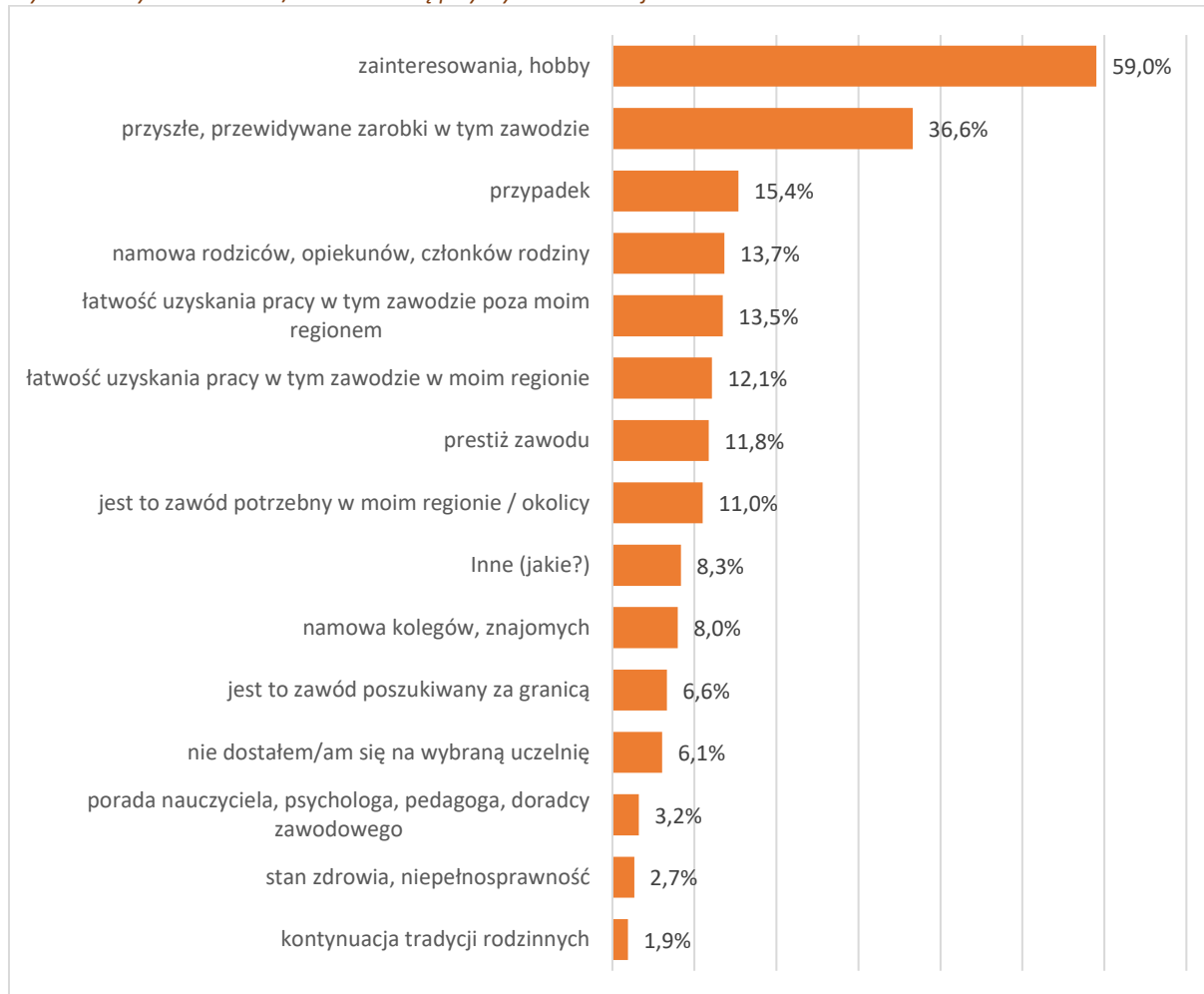
Wykres 35 W której gminie jesteś zameldowany(a)?



Źródło: n=527.

Jedno z pierwszych pytań ankiety dotyczyło tego, czym studenci kierowali się przy wyborze uczelni. Blisko 60% z nich deklaruje, że wybór wynikał z zainteresowań. Drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią były zarobki przewidywane w danym zawodzie (36,6%). Część ankietowanych jest studentami KPU przypadkowo (15,4%). Niektórzy natomiast planowali studiować na innej uczelni, lecz się tam nie dostali (6,1%).

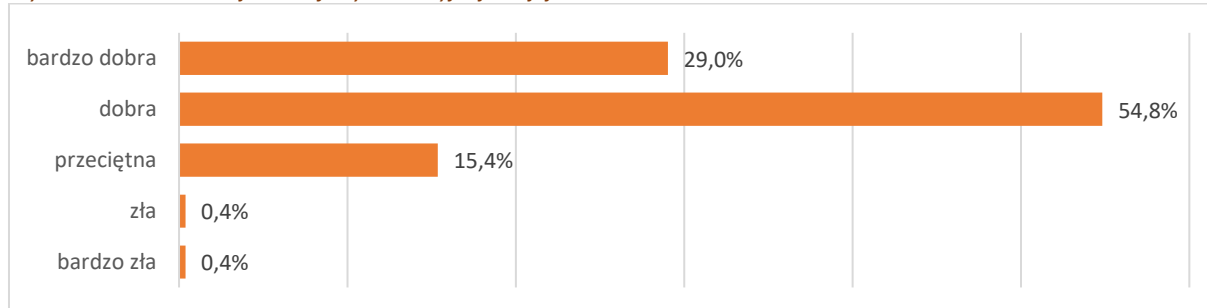
Wykres 36 Czym kierowałaś / kierowałeś się przy wyborze obecnej uczelni?



Źródło: n=527.

Zdecydowana większość ankietowanych pozytywnie ocenia jakość oferty edukacyjnej w swojej uczelni – blisko 84% ocenia uczelnię dobrze lub bardzo dobrze. Odpowiedzi negatywnych jest mniej niż 1%, co wskazuje na ogólnie dobrą jakość oferty edukacyjnej proponowanej przez Karpacką Państwową Uczelnię i może świadczyć o zadowoleniu z wyboru placówki.

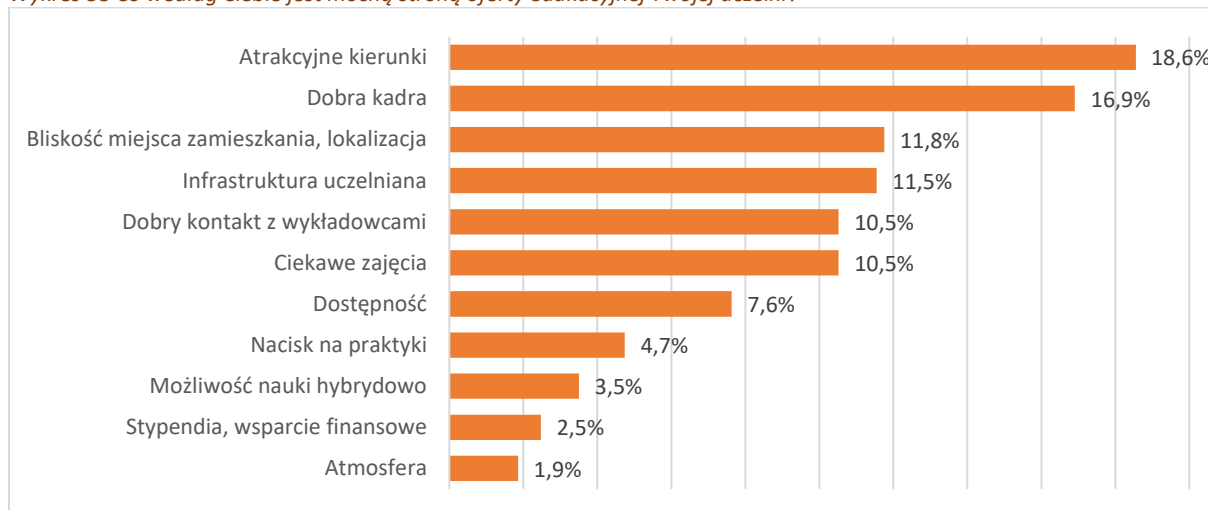
Wykres 37 Jak oceniasz jakość oferty edukacyjnej swojej uczelni?



Źródło: n=527.

W pytaniu otwartym studenci mogli wpisać wady i zalety swojej uczelni. Jako mocna strona uczelni wskazywane są m.in. atrakcyjne kierunki (18,6%) – KPU umożliwia podjęcie nauki na kierunkach takich jak m.in. pielęgniarstwo, zielarstwo, marketing internetowy, studia dwujęzyczne dla tłumaczy. Ponadto niektóre kierunki odbywają się w formie studiów dualnych, umożliwiających połączenie teorii z praktyką. Kolejnym wskazywaną zaletą uczelni jest wykwalifikowana kadra (blisko 17%) oraz lokalizacja w pobliżu miejsca zamieszkania (około 12%).

Wykres 38 Co według Ciebie jest mocną stroną oferty edukacyjnej Twojej uczelni?



Źródło: n=485.

Kluczową słabą stroną oferty edukacyjnej uczelni jest harmonogram zajęć (24,3%) – prawdopodobnie chodzi o niekorzystne dla studentów ułożenie zajęć w ciągu dnia (np. duże przerwy pomiędzy poszczególnymi zajęciami). Krytykowana jest także słaba organizacja studiów i komunikacja pracowników uczelni ze studentami (23,6%). Dla części respondentów słabą stroną jest także brak możliwości kontynuowania nauki na studiach magisterskich – co często może być powodem wyboru innej uczelni już na studiach I stopnia.

Wykres 39 Co według Ciebie jest słabą stroną oferty edukacyjnej Twojej uczelni?



Źródło: n=305.

Respondentów zapytano o działania, jakie powinna podjąć uczelnia w celu zwiększenia kompetencji swoich studentów. Z odpowiedzi wynika, że uczelnia powinna przede wszystkim otwierać nowe kierunki studiów, zapewniać doradztwo zawodowe, dostosowywać programy kształcenia do potrzeb rynku pracy, oraz zapewnić więcej praktyk i staży dla studentów. Dość ważną kwestią jest także uruchomienie działalności Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości. Wśród nieistotnych lub mało istotnych kwestii wskazywano głównie zwiększanie liczby obowiązkowych praktyk oraz liczby zajęć praktycznych.

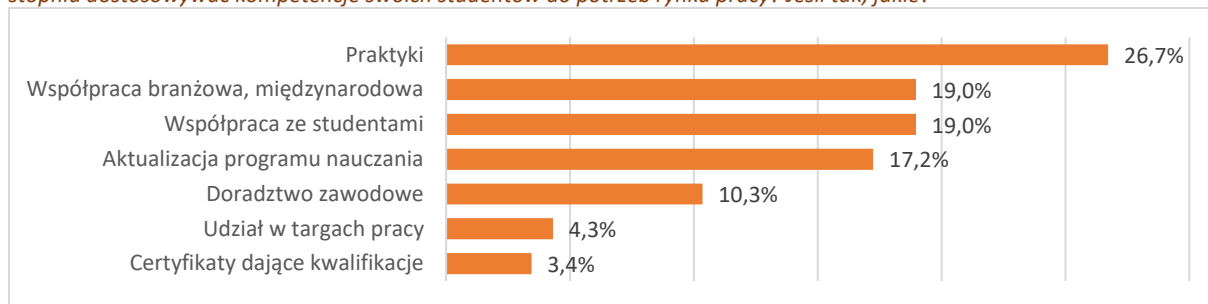
Wykres 40 Jakie działania powinna Twoim zdaniem podejmować Uczelnia, aby w większym stopniu dostosowywać kompetencje swoich studentów do potrzeb rynku pracy?



Źródło: n=527.

Na kolejne pytanie odpowiedziało 116 respondentów – dotyczyło ono innych działań, jakie może zrealizować uczelnia w celu wzmocnienia umiejętności studentów, wymaganych na rynku pracy. Najwięcej osób wskazało na praktyki – uczelnia powinna kłaść na nie większy nacisk, zapewniać je wszystkim studentom, oraz dbać o ich wysoką jakość. Respondenci uważają także, że uczelnia powinna zwiększyć współpracę branżową i międzynarodową, a także tą ze studentami. Istotną kwestią jest aktualizacja programów nauczania na konkretnych kierunkach, w taki sposób, aby przekazywana studentom wiedza była zgodna z najnowszymi ustaleniami naukowymi. Wśród wymienionych działań znajduje się także profesjonalne doradztwo zawodowe, udział w lokalnych targach pracy, a także umożliwienie zdobycia certyfikatów kwalifikacyjnych w trakcie trwania studiów.

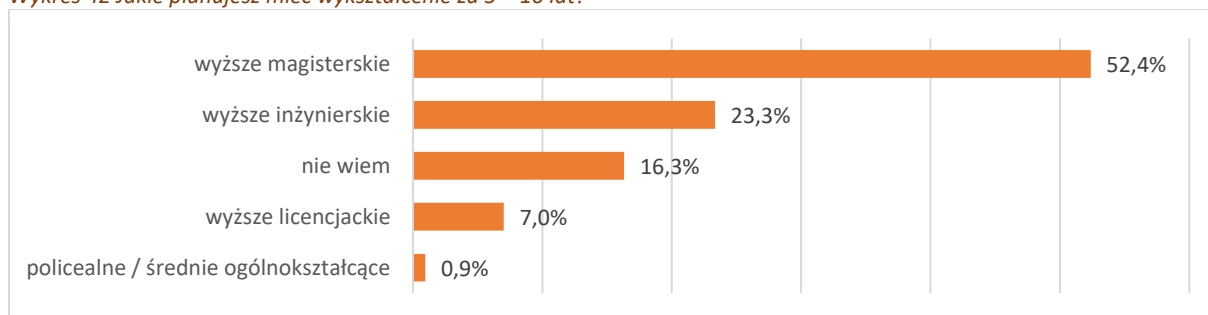
Wykres 41 Czy możesz wskazać jakieś inne działania, które powinna Twoim zdaniem podejmować Uczelnia, aby w większym stopniu dostosowywać kompetencje swoich studentów do potrzeb rynku pracy? Jeśli tak, jakie?



Źródło: n=116.

Ankietowani studenci w ciągu najbliższych 5-10 lat najczęściej planują zdobyć wykształcenie wyższe magisterskie (52,4%) lub inżynierskie (23,3%).

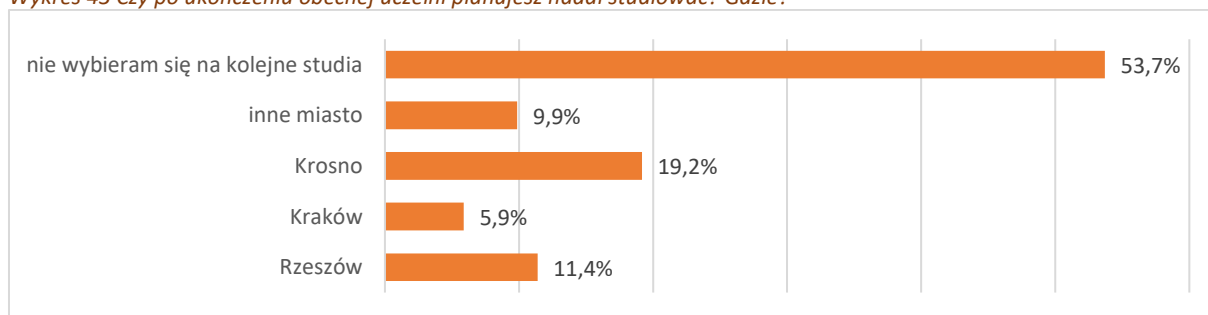
Wykres 42 Jakie planujesz mieć wykształcenie za 5 – 10 lat?



Źródło: n=527.

Większość osób biorących udział w badaniu nie wybiera się na kolejne studia (blisko 54%). Nieco ponad 19% chce nadal studiować w Krośnie, natomiast pozostałe 21,7% planuje studiować w innym mieście, najczęściej w Rzeszowie.

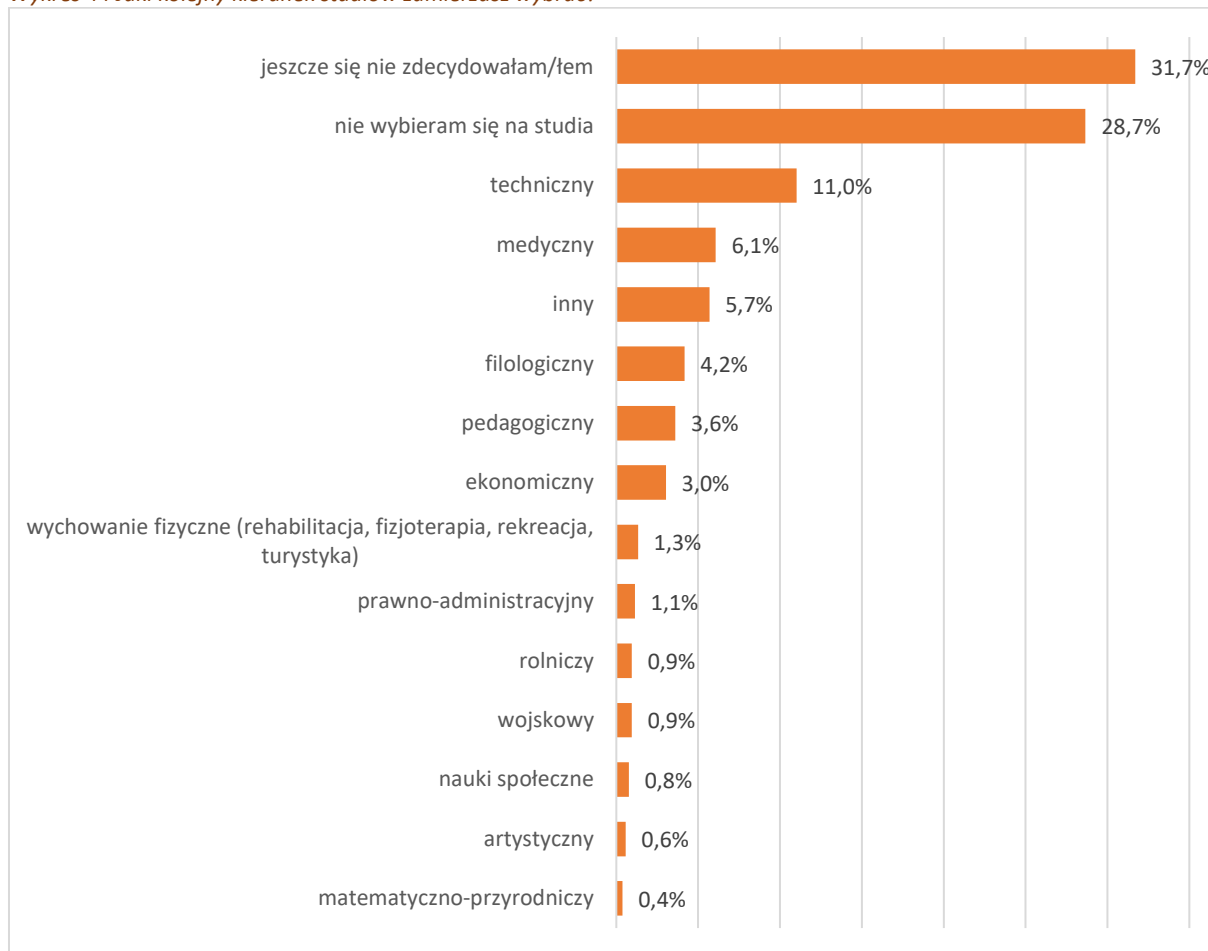
Wykres 43 Czy po ukończeniu obecnej uczelni planujesz nadal studiować? Gdzie?



Źródło: n=527.

Respondenci planujący wybranie kolejnego kierunku studiów, w dużej mierze nie są zdecydowani na konkretny kierunek – blisko 32% jeszcze nie wie, co będzie studiować w przyszłości. Część ankietowanych nie wybiera się na kolejne studia (blisko 29%). Wśród konkretnych grup kierunków, najczęściej wskazywano na studia techniczne (11%), a zatem w większości chodzi o studia inżynierskie.

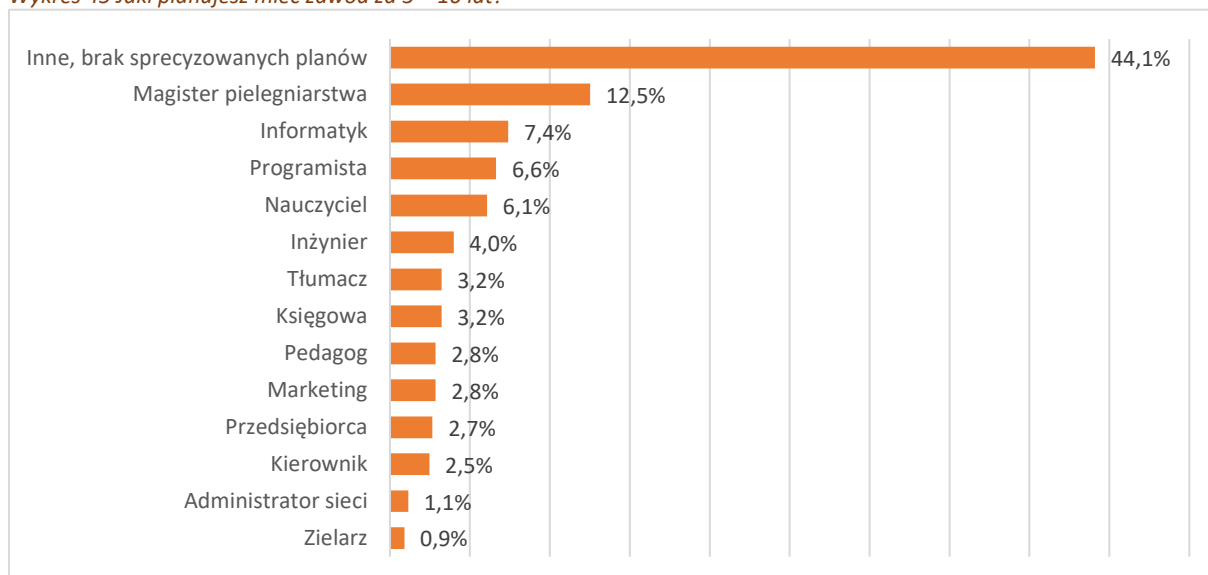
Wykres 44 Jaki kolejny kierunek studiów zamierzasz wybrać?



Źródło: n=527.

Jedno z pytań w ankiecie odnosiło się do planów zawodowych – przeważająca grupa nie ma jeszcze jasno sprecyzowanych planów zawodowych (44,1%). Wśród zawodów najczęściej wskazywanych dominował magister pielęgniarstwa (12,5%), informatyk (7,4%) oraz programista (6,6%).

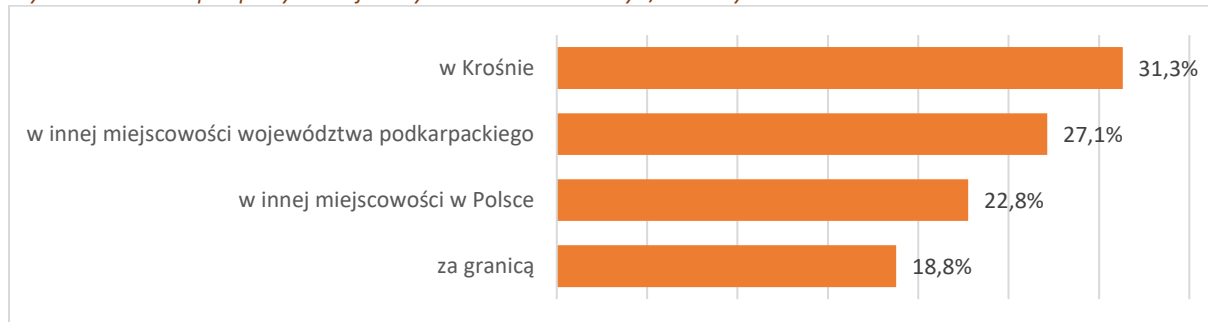
Wykres 45 Jaki planujesz mieć zawód za 5 – 10 lat?



Źródło: n=527.

Większość ankieterowanych studentów w ciągu najbliższych 5-10 lat chce mieszkać poza Krosnem (68,7%), z czego najwięcej planuje pozostać na terenie województwa podkarpackiego. Wśród odpowiedzi dotyczących innych miejscowości w Polsce, najczęściej wskazywano na chęć osiedlenia się na terenie Rzeszowa, Krakowa, Wrocławia oraz Warszawy – zatem zdecydowanie dominowały duże miasta. Mieszkać za granicą planuje poniżej 20% ankieterowanych, a blisko $\frac{1}{3}$ chce mieszkać w Krośnie.

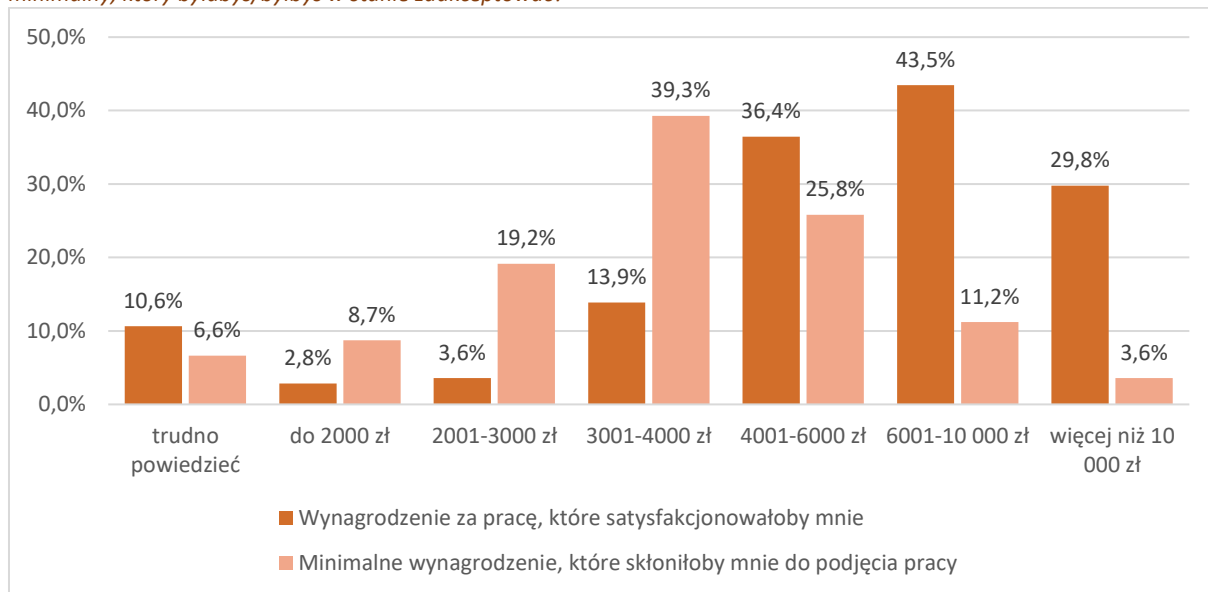
Wykres 46 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 - 10 lat chciałabyś / chciałbyś mieszkać?



Źródło: n=527.

Studentów zapytano o minimalne wynagrodzenie netto, które skłoniłoby ich do podjęcia pracy. Najwięcej ankieterowanych wskazało 3001-4000 zł jako minimalną pensję miesięczną. Satysfakcjonujący poziom zarobków dla większości zaczyna się na poziomie około 6 tys. zł.

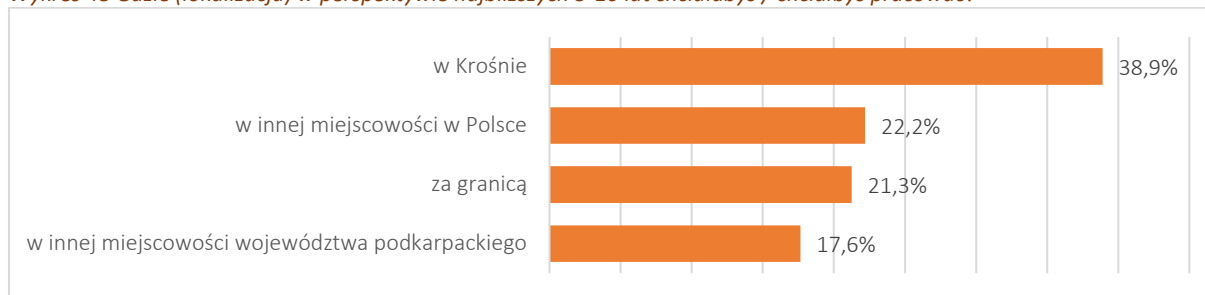
Wykres 47 Jaki poziom wynagrodzenia netto (na rękę) za wykonywaną pracę byłby dla Ciebie satysfakcjonujący, a jaki minimalny, który byłabyś/byłbyś w stanie zaakceptować?



Źródło: n=527.

Plany respondentów dotyczące miejsca pracy w przybliżeniu pokrywają się z odpowiedziami odnoszącymi się do miejsca zamieszkania. Więcej osób planuje pracować w Krośnie (38,9%) niż w nim mieszkać (31,3%). Praca w innej miejscowości w Polsce i za granicą uzyskała zbliżoną ilość głosów na poziomie nieco ponad 20%, natomiast pracować w innej miejscowości w województwie ma zamiar blisko 18% ankieterowanych.

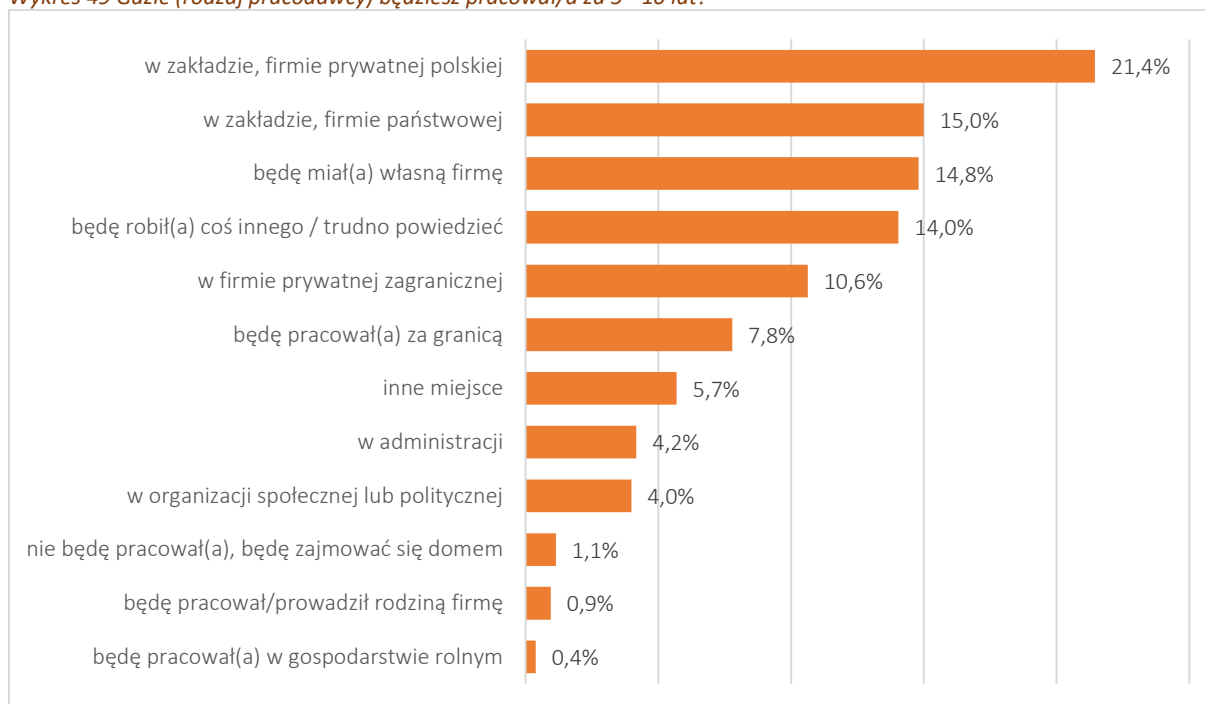
Wykres 48 Gdzie (lokalizacja) w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś / chciałbyś pracować?



Źródło: n=527.

W ciągu najbliższych 5-10 lat studenci planują pracować głównie w polskich zakładach, zarówno prywatnych, jak i państwowych (36,4%). Krosno jest jednym z ośrodków gospodarczych regionu, w którym funkcjonuje wiele podmiotów – z tego względu część studentów ma szansę zdobyć atrakcyjną pracę w Krośnie. Niektórzy planują założyć własną firmę (blisko 15%) lub pracować w firmie z kapitałem zagranicznym (10,6%).

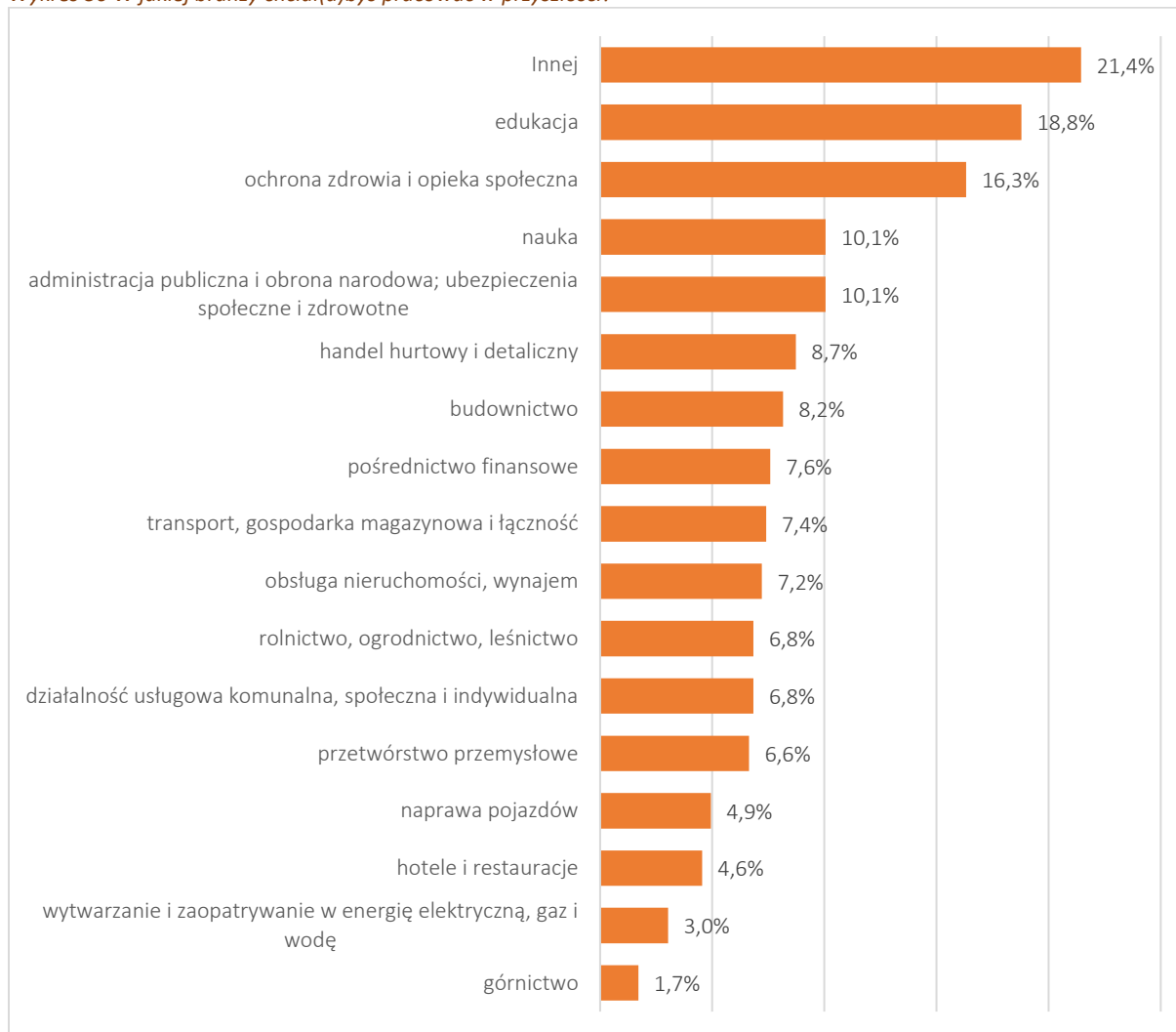
Wykres 49 Gdzie (rodzaj pracodawcy) będziesz pracował/a za 5 - 10 lat?



Źródło: n=527.

Studenci chcieliby pracować w różnorodnych branżach gospodarki – najwięcej osób wskazuje edukację (18,8%), ochronę zdrowia i opiekę społeczną (16,3%), naukę (10,1%) oraz administrację i obronę narodową (10,1%). Wśród odpowiedzi dotyczącej innych branż, najczęściej wskazywano branżę IT.

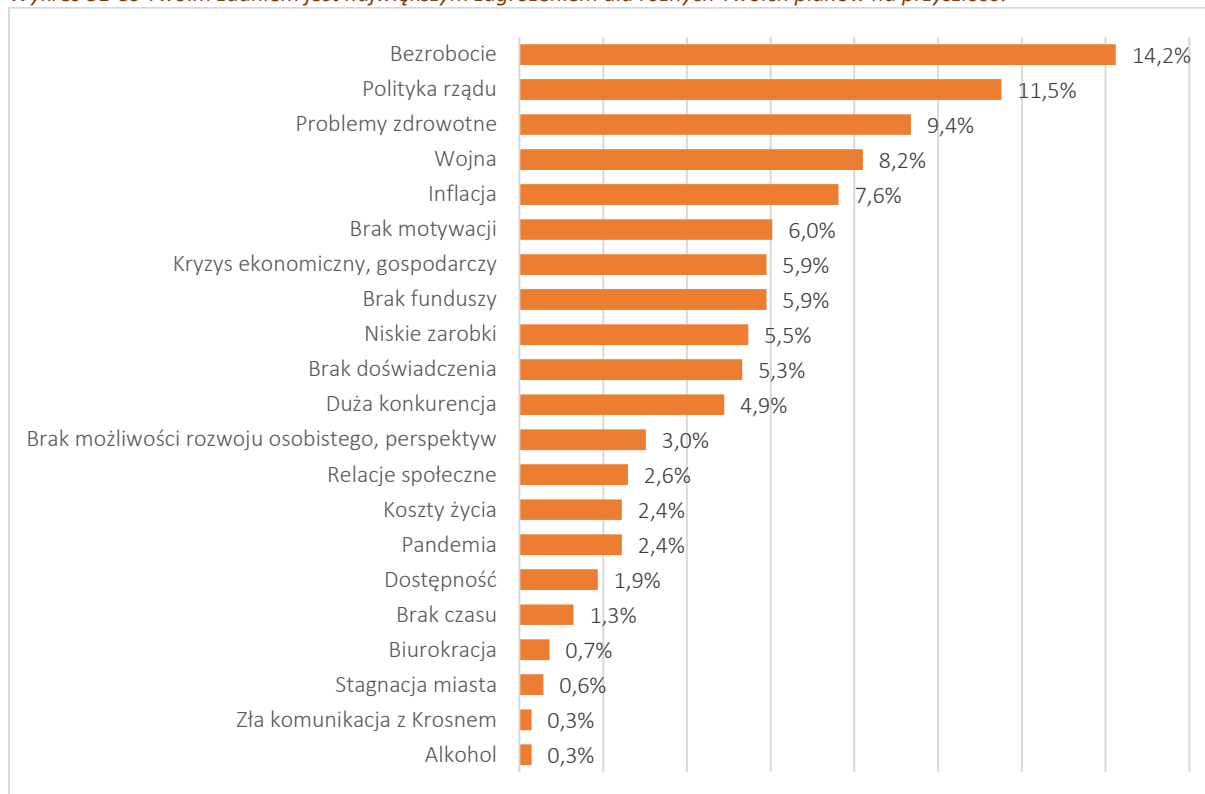
Wykres 50 W jakiej branży chciał(a)byś pracować w przyszłości?



Źródło: n=527.

Ankietowanym zadano pytanie na temat kluczowych zagrożeń dla ich planów na przyszłość. Studenci są zdania, że na ich plany negatywny wpływ może mieć m.in. bezrobocie (14,2%), obecna polityka polskiego rządu (11,5%) oraz problemy zdrowotne (9,4%).

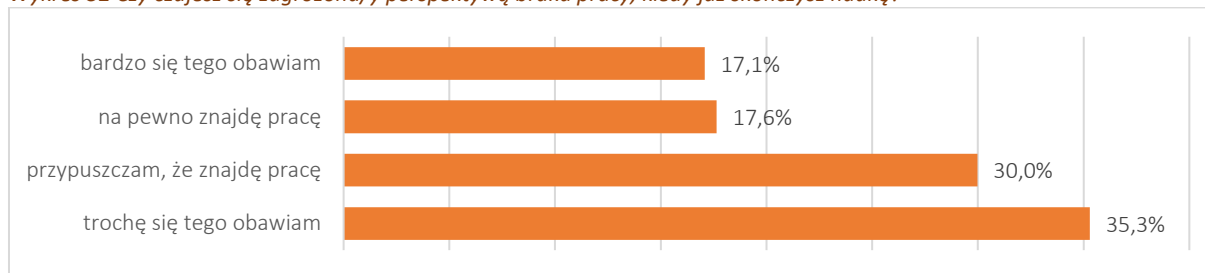
Wykres 51 Co Twoim zdaniem jest największym zagrożeniem dla różnych Twoich planów na przyszłość?



Źródło: n=527.

Ponad połowa respondentów (52,4%) obawia się, że po skończeniu nauki nie znajdzie pracy. Prawie 1/3 uważa, że raczej znajdzie pracę, a pewność zatrudnienia posiada tylko 17,6% studentów. Ankietowani mogą odczuwać zagrożenie związane z perspektywą braku pracy ze względu na m.in. niskie zapotrzebowanie na dane wykształcenie na lokalnym rynku pracy.

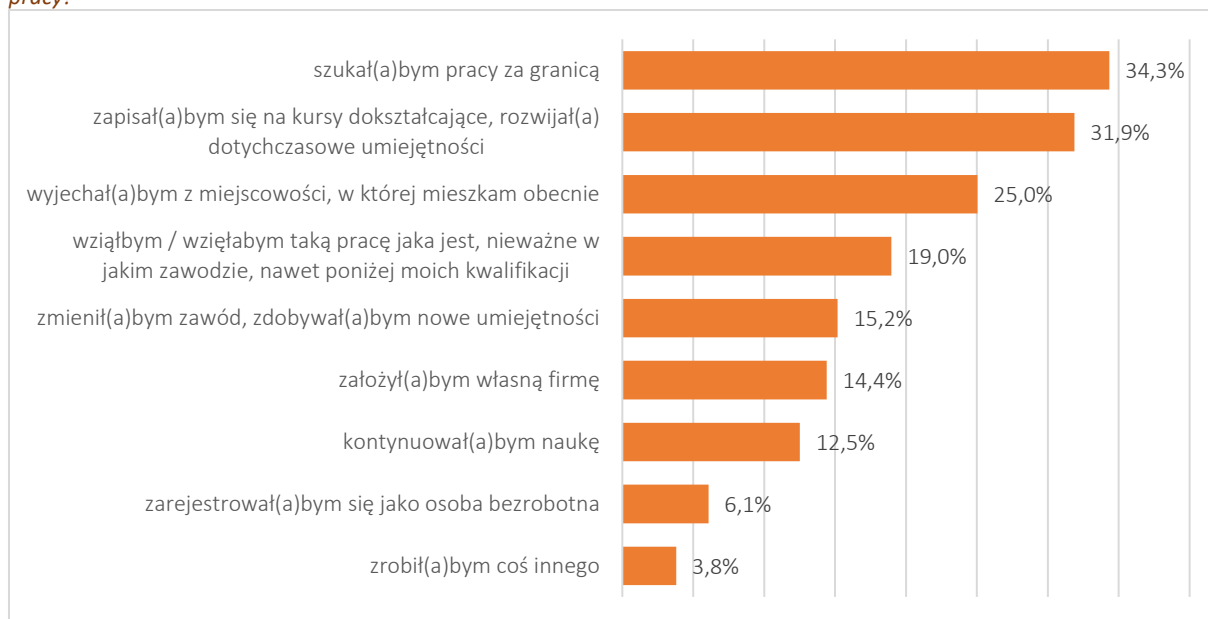
Wykres 52 Czy czujesz się zagrożona/y perspektywą braku pracy, kiedy już skończysz naukę?



Źródło: n=527.

W przypadku braku możliwości zatrudnienia, większość studentów wyjechałaby za granicę lub do innej miejscowości w Polsce (59,4%). Blisko 1/3 ankietowanych deklaruje, że zapisałaby się na kursy doszkalające, a 15,2% zdobywałoby nowe umiejętności (zmiana zawodu). Warto zaznaczyć, że część z tych osób w takim przypadku chciałaby założyć własną firmę (14,4%).

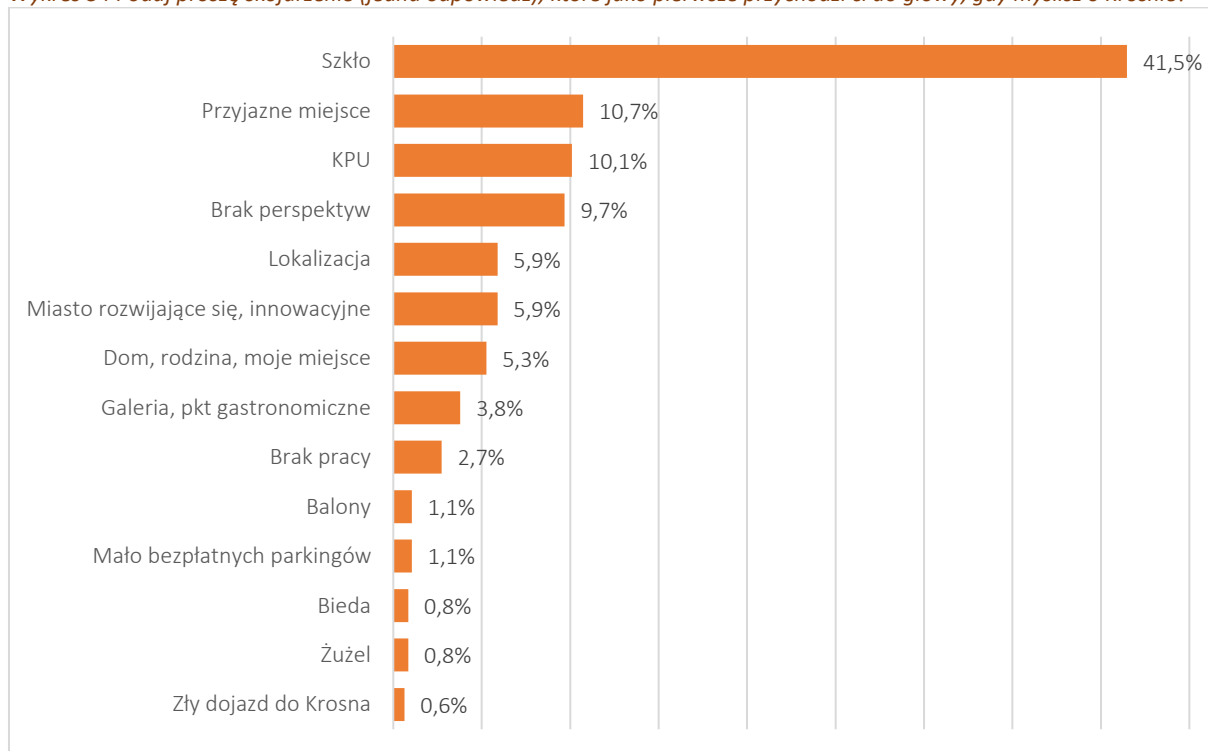
Wykres 53 Co zrobiłabyś/łbyś gdyby po ukończeniu przez Ciebie nauki nie mogłabyś/nie mógłbyś znaleźć odpowiedniej pracy?



Źródło: n=527.

Część studentów wypowiedziała się na temat skojarzeń z Krosnem. Zdecydowanie najwięcej osób kojarzy miasto ze szkłem (41,1%). Także Karpacka Państwowa Uczelnia jest jednym z pierwszych skojarzeń studentów. Część odpowiedzi jest pozytywna, np. utożsamianie Krosna z przyjaznym miejscem, miastem rozwijającym się czy rodziną. Pojawiają się także skojarzenia negatywne, takie jak brak perspektyw i brak pracy.

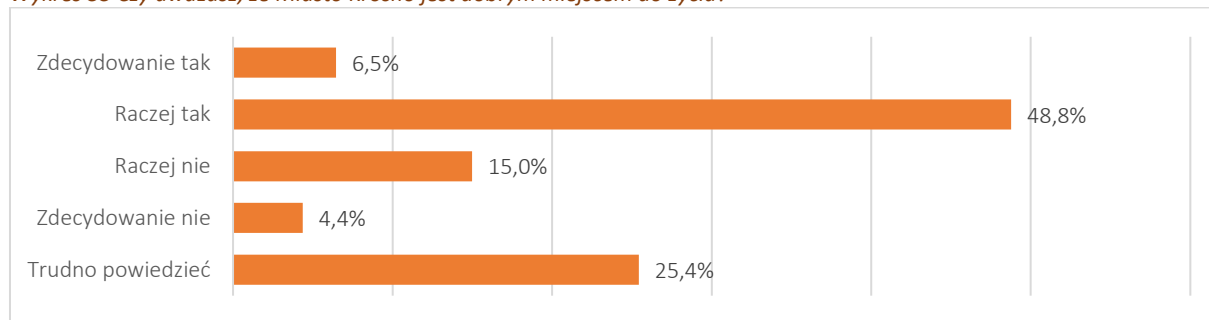
Wykres 54 Podaj proszę skojarzenie (jedna odpowiedź), które jako pierwsze przychodzi ci do głowy, gdy myślisz o Krośnie?



Źródło: n=475.

Opinie ankietowanych studentów na temat Miasta Krosna są podzielone – około 55% z nich uważa, że miasto jest dobrym miejscem do życia, natomiast 19,4% jest odwrotnego zdania. Opinie te są przychylniejsze niż ocena miasta przez uczniów szkół średnich. Warto zwrócić uwagę na duży odsetek osób niezdecydowanych – aż ¼ respondentów nie potrafi jednoznacznie ocenić Miasta Krosno. Świadczy to o tym, że Krosno posiada zarówno istotne dla ankietowanych zalety jak i wady, które uniemożliwiają pozytywną ocenę miasta.

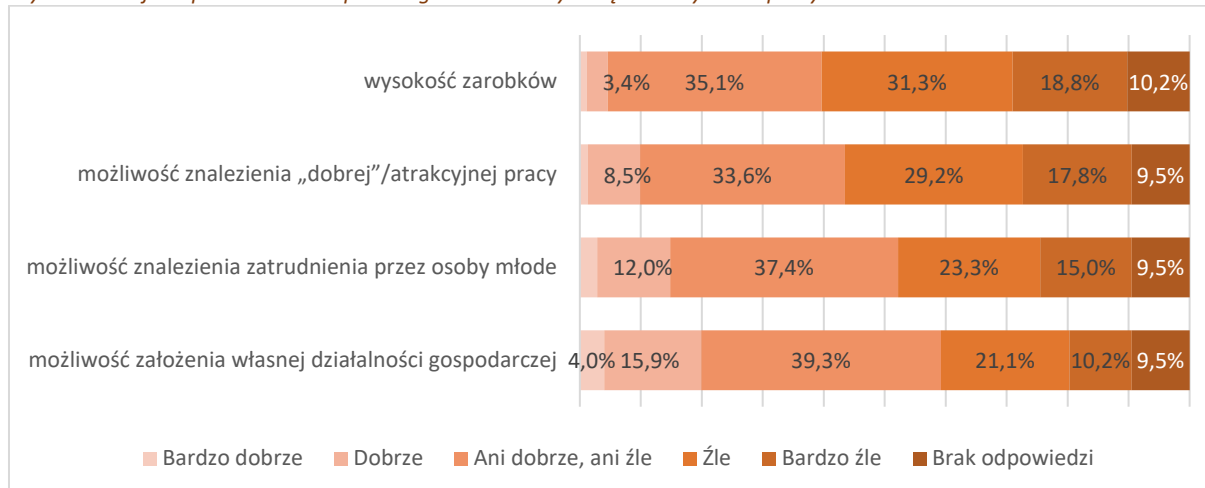
Wykres 55 Czy uważasz, że Miasto Krosno jest dobrym miejscem do życia?



Źródło: n=527.

Rozkład odpowiedzi na temat elementów związanych z lokalnym rynkiem pracy wskazuje na negatywną opinię respondentów. Studenci źle oceniają przede wszystkim wysokość zarobków – około połowa z nich ocenia ten aspekt źle lub bardzo źle. Nieco mniej (47,1%) jest zdania, że problemem jest znalezienie atrakcyjnej pracy na terenie Krosna, zgodnej z wykształceniem i oczekiwaniami. W przypadku możliwości założenia własnej działalności dominuje odpowiedź „ani dobrze, ani źle” – jest to zatem przeciętnie oceniany element. Brak konkretnej oceny może wynikać także z braku wiedzy na ten temat, na co wskazują odpowiedzi w kolejnych pytaniach. Na temat możliwości znalezienia zatrudnienia przez osoby młode, zdanie respondentów jest podzielone – około 38% ocenia to negatywnie, a 37% przeciętnie. Odpowiedzi pozytywne stanowią znaczną mniejszość – szczególnie w przypadku wysokości zarobków i atrakcyjnej pracy.

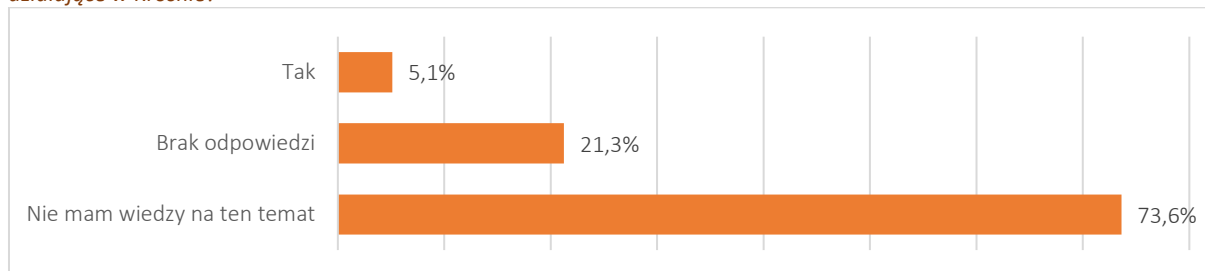
Wykres 56 W jaki sposób oceniasz poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Miasta Krosna?



Źródło: n=527.

Tylko 5,1% ankietowanych jest w stanie wskazać instytucje wspierające rozwój biznesu w Krośnie. Większość osób nie ma wiedzy na ten temat (73,6%), a pozostała część nie odpowiedziała na to pytanie. Odpowiedzi łączą się z pytaniem poprzednim – studenci nie mają szczegółowej wiedzy na temat możliwości założenia działalności w Krośnie, nie wiedzą też jakie podmioty wspierają rozwój biznesu na terenie miasta.

Wykres 57 Czy jesteś w stanie wskazać instytucje wspierające zakładanie nowych i funkcjonowanie już istniejących firm, działające w Krośnie?



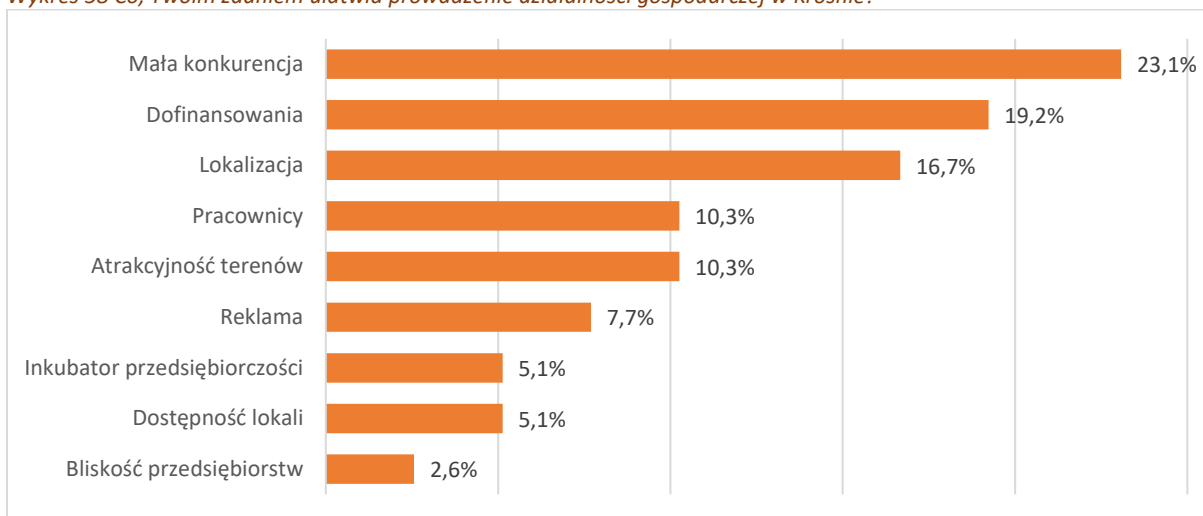
Źródło: n=527.

Dodatkowo zadano także pytanie dotyczące oceny działalności instytucji wspierających przedsiębiorców na terenie Krosna. Zdecydowana większość ankietowanych nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie, ze względu na brak wiedzy na ten temat. Respondenci mieli także wskazać inne działania, które sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości i są realizowane przez instytucje wspierające. Wśród osób, które zdecydowały się na udzielenie odpowiedzi, dominowały wskazania dotyczące ulg podatkowych, dofinansowań pozyskiwanych z UE oraz działalności Inkubatora Przedsiębiorczości (np. projekt „Piątki doradcze”).

Zdaniem studentów, największym ułatwieniem w prowadzeniu działalności gospodarczej w Krośnie jest niewielka konkurencja (23,1%). Drugim najczęściej wskazywanym czynnikiem sprzyjającym zakładaniu firmy są dofinansowania (19,2%) oraz lokalizacja (16,7%) – Krosno jest jednym z ośrodków

subregionalnych, leży także blisko granic ze Słowacją i Ukrainą, co stwarza dogodne warunki do rozwoju m.in. handlu i współpracy transgranicznej.

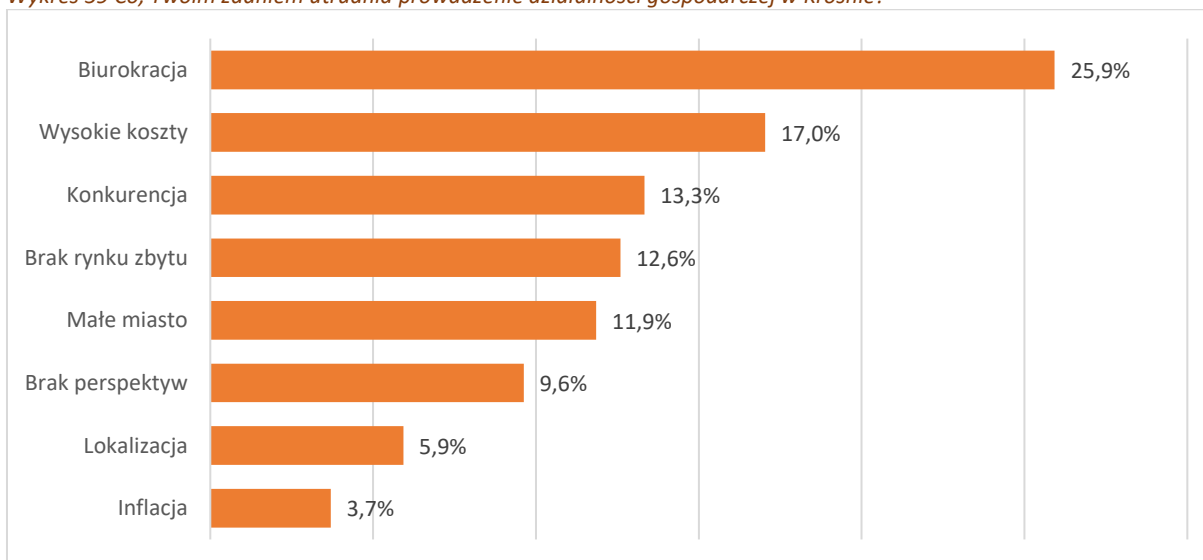
Wykres 58 Co, Twoim zdaniem ułatwia prowadzenie działalności gospodarczej w Krośnie?



Źródło: n=78.

Studenci uważają, że biurokracja jest czynnikiem najbardziej utrudniającym prowadzenie działalności w Krośnie (blisko 26% wskazań). Respondenci wskazują także wysokie koszty prowadzenia działalności (17%). W odpowiedziach pojawiła się także konkurencja, podczas gdy wcześniej wskazywaną pozytywną cechą miasta była niska konkurencja. Niektórzy wskazują także lokalizację jako wadę miasta, które położone jest peryferyjnie względem najsilniejszych ośrodków gospodarczych w kraju.

Wykres 59 Co, Twoim zdaniem utrudnia prowadzenie działalności gospodarczej w Krośnie?

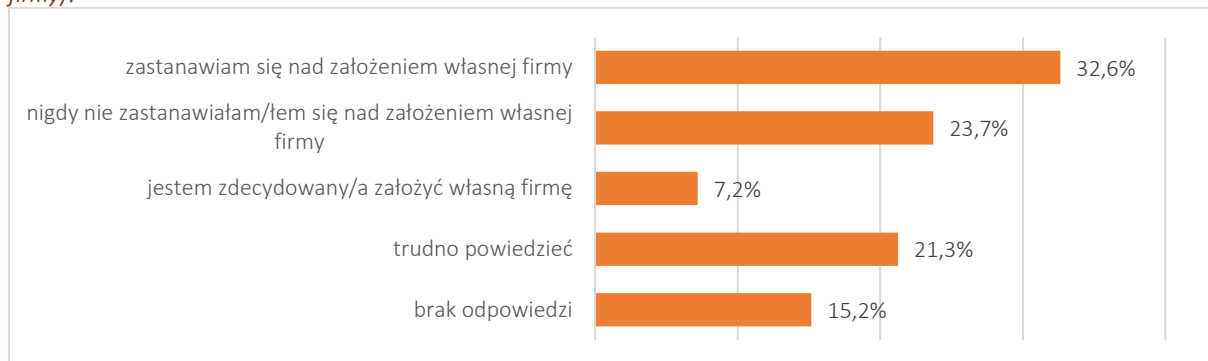


Źródło: n=135.

Blisko 1/3 ankietowanych zastanawia się nad założeniem własnej firmy, a 7,2% jest zdecydowana to zrobić. Świadczy to o stosunkowo wysokiej przedsiębiorczości wśród studentów – jest to istotnym potencjałem rozwojowym dla całego miasta. Ważnym aspektem jest zachęcanie studentów

do założenia własnej działalności, a także wspieranie jej powstania (poprzez m.in. dotacje, doradztwo). Część osób nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

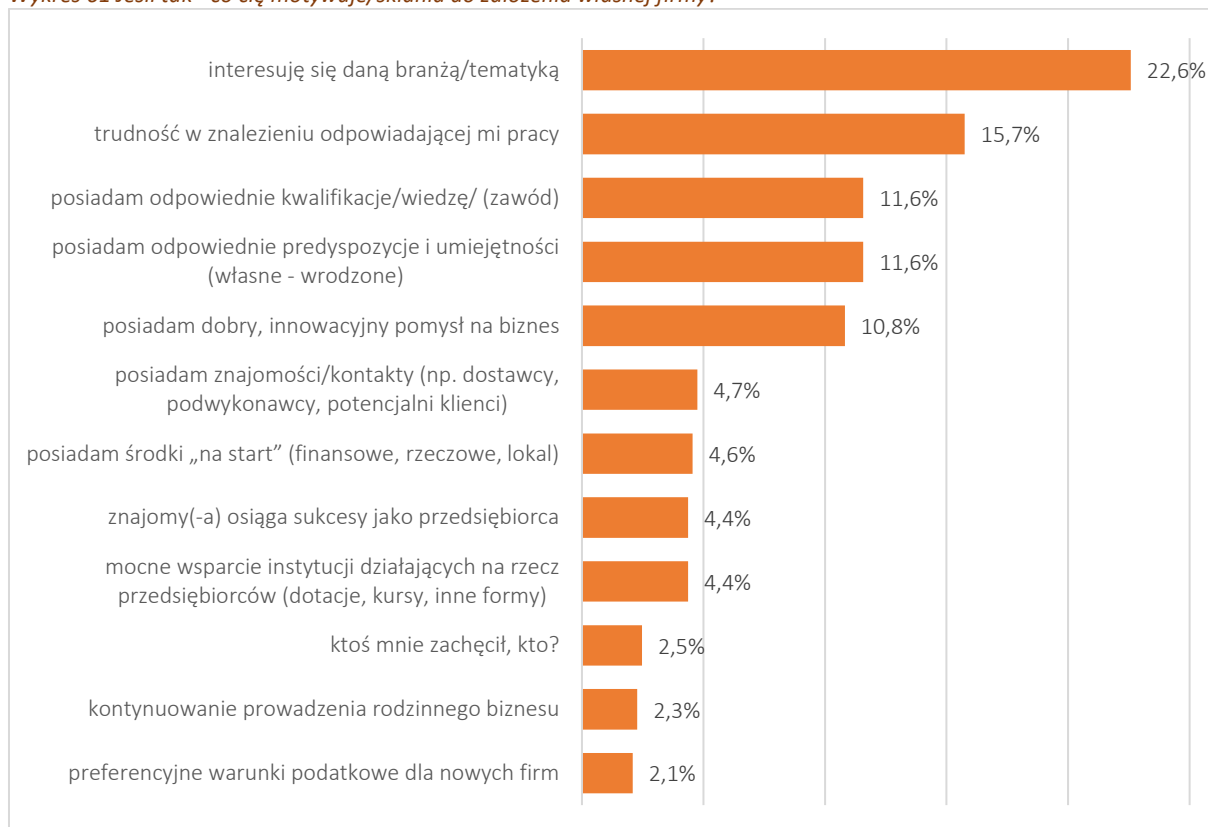
Wykres 60 Czy kiedykolwiek zastanawiałeś(a) się nad możliwością założenia własnej działalności gospodarczej (własnej firmy)?



Źródło: n=527.

Wśród głównych motywacji studentów skłaniających ich do założenia własnej działalności są przede wszystkim zainteresowania (22,6%) oraz trudność w znalezieniu odpowiadającej im pracy (blisko 16%). Ankietowani chcą zatem połączyć swoje zainteresowania, hobby z pracą – własna działalność ma stwarzać warunki do rozwoju, niewątpliwie ważna jest także możliwość uzyskania wyższych zarobków niż w przypadku pracy na etacie. Część ankietowanych uważa także, że posiada odpowiednie wykształcenie, kwalifikacje oraz wrodzone predyspozycje do prowadzenia własnej firmy.

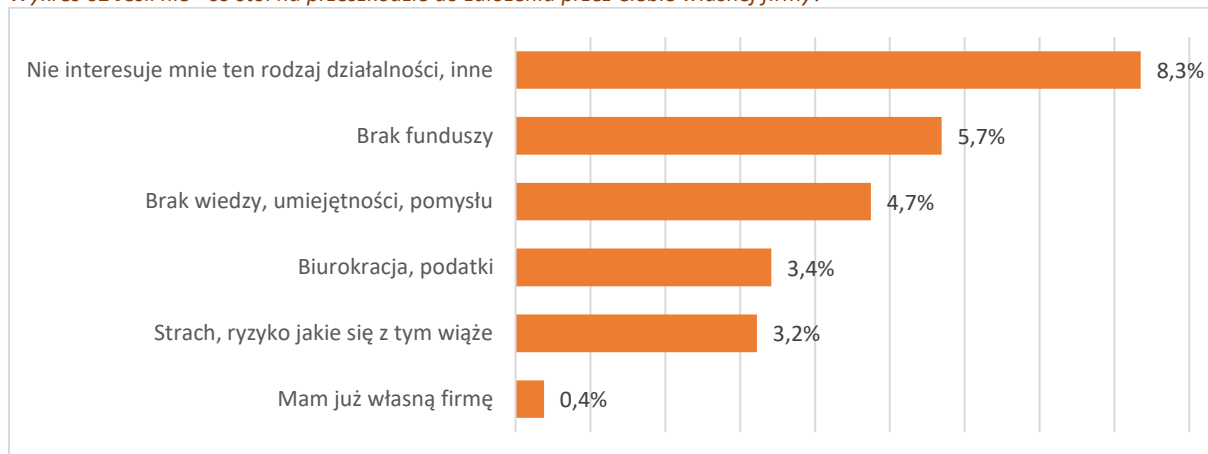
Wykres 61 Jeśli tak - co cię motywuje/skłania do założenia własnej firmy?



Źródło: n=527.

Czynnikiem demotywującym do założenia własnej firmy jest przede wszystkim brak środków finansowych, na co wskazało 5,7% respondentów. Problemem jest także brak wiedzy na tematy ekonomiczne, doświadczenia lub pomysłu (4,7%). Skomplikowane prawo podatkowe także nie zachęca do zakładania własnej firmy (3,4%). Część ankietowanych nie interesuje taki rodzaj działalności, ze względu na preferowanie bardziej stabilnej pracy na etacie.

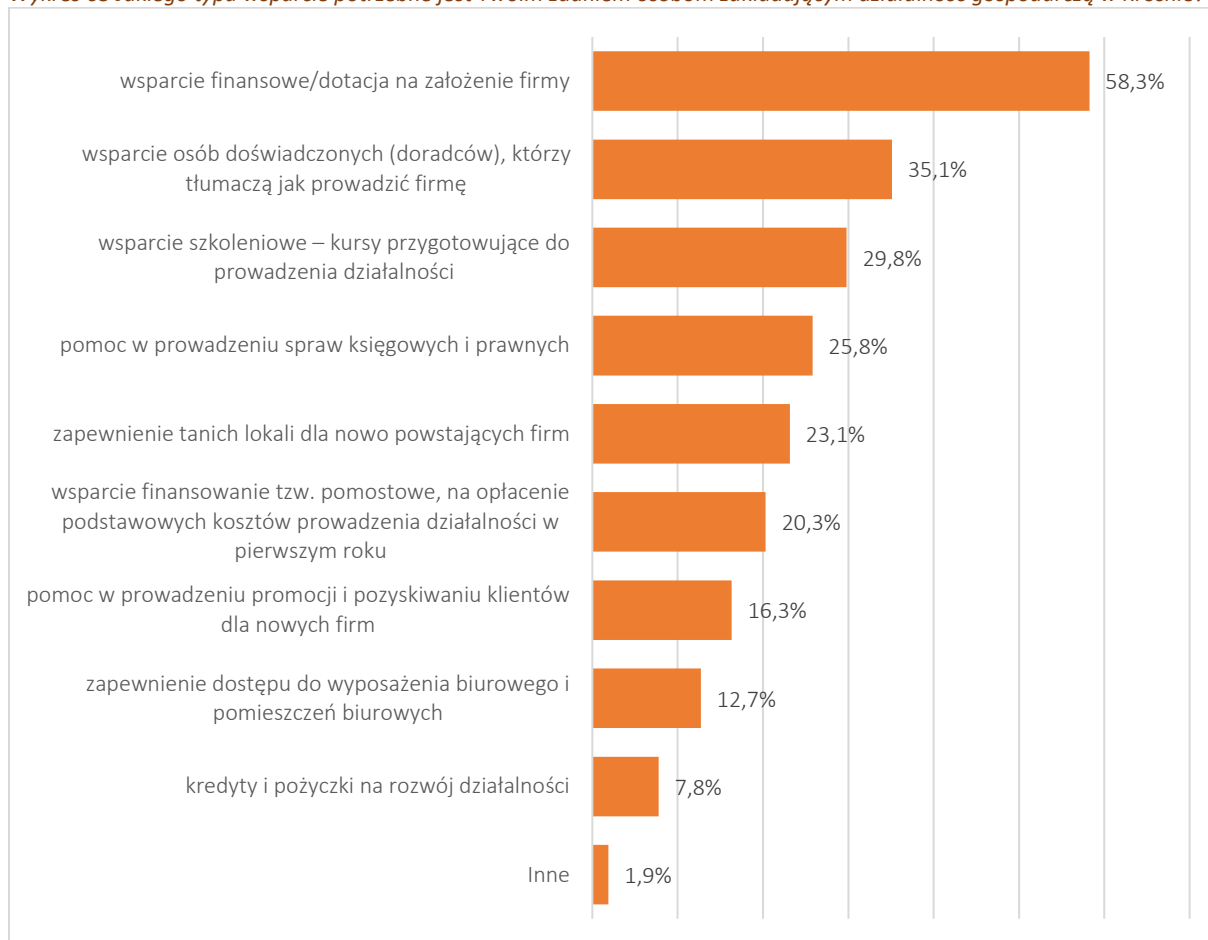
Wykres 62 Jeśli nie - co stoi na przeszkodzie do założenia przez Ciebie własnej firmy?



Źródło: n=527.

W kolejnym pytaniu zapytano respondentów o wsparcie potrzebne nowo powstającym firmom – mogli zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi. Zdaniem studentów najważniejsze jest wsparcie finansowe (58,3%). Istotne jest także wsparcie doradców (35,1%) oraz szkolenia, kursy przygotowujące do prowadzenia własnej działalności (29,8%). Wiele osób wskazało także pomoc prawną-księgową, jako wsparcie potrzebne osobom zakładającym działalność w Krośnie (25,8%). Najmniej wskazań uzyskały kredyty i pożyczki (7,8%) – ważniejsze jest wsparcie finansowe w postaci bezzwrotnych dotacji.

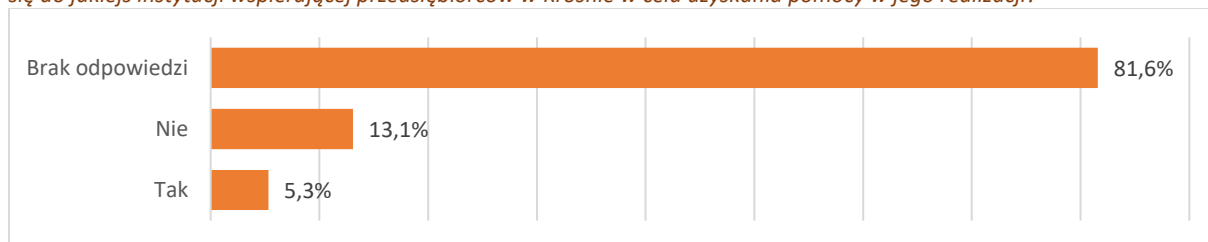
Wykres 63 Jakiego typu wsparcie potrzebne jest Twoim zdaniem osobom zakładającym działalność gospodarczą w Krośnie?



Źródło: n=527.

Według odpowiedzi udzielonych w ankiecie, tylko 15% ankietowanych uważa, że posiada ciekawy lub innowacyjny pomysł na biznes. Kolejne pytanie było pytaniem otwartym i dotyczyło tego, czy studenci posiadający pomysł na działalność, zwróciliby się do jakiejś instytucji wspierającej rozwój biznesu w Krośnie – większość ankietowanych nie udzieliła na nie odpowiedzi (81,6%). Około 13% nie zwróciłoby się do żadnej instytucji, a 5,3% deklaruje, że tak – najczęściej wskazywaną instytucją był Inkubator Przedsiębiorczości oraz Urząd Pracy. Struktura odpowiedzi może wskazywać, że studenci nie mają dostatecznej wiedzy na temat instytucji wspierających przedsiębiorców.

Wykres 64 Zakładając, że posiadasz/będziesz posiadał innowacyjny pomysł na własną działalność gospodarczą, czy udałbyś się do jakiejś instytucji wspierającej przedsiębiorców w Krośnie w celu uzyskania pomocy w jego realizacji?



Źródło: n=527.

Jedno z ostatnich pytań dotyczyło oceny swoich własnych kompetencji i umiejętności. Patrząc na odpowiedzi „dobrze” i „bardzo dobrze”, można zauważyć, że studenci najlepiej ocenili umiejętność samodzielnego zarządzania swoją pracą (49,7%), obsługi komputera (48%) oraz pracy w grupie (46,9%). Dobrze ocenili także m.in. umiejętność wyszukiwania informacji i formułowania wniosków na ich podstawie oraz umiejętności komunikacyjne. Największe deficyty można zauważyć w przypadku umiejętności związanych z nowymi technologiami, takimi jak programowanie, sztuczna inteligencja, obsługa robotów, analiza Big Data. Na brak kompetencji w tym zakresie wykazuje około 40% respondentów.

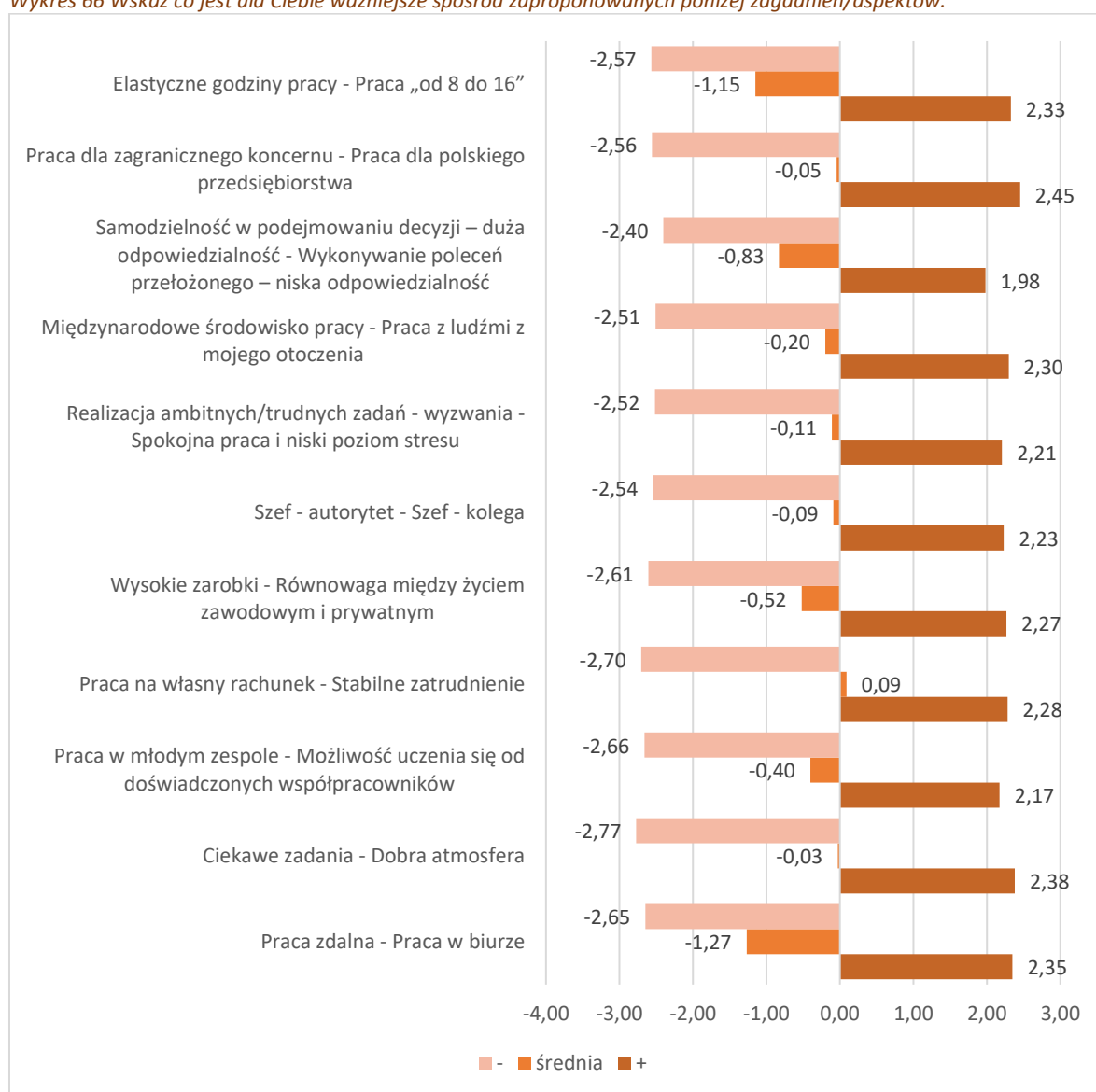
Wykres 65 Oceń własne umiejętności/kompetencje we wskazanych obszarach. Wskaż, w których z nich radzisz sobie dobrze, a w których mógłbyś/łabyś się jeszcze rozwinąć.



Źródło: n=527.

Ostatnie z pytań ankietowych miało na celu poznanie preferencji zawodowych osób ankietowanych. Wśród podanych par zagadnień, respondenci mieli wskazać to, co jest dla nich ważniejsze. Średnia z ich odpowiedzi ukazuje, które aspekty w pracy są ważne dla studentów. Odnotowano, że zdecydowanie częściej preferują elastyczne godziny pracy i pracę zdalną. Ponadto cechują się samodzielnością w podejmowaniu decyzji – z reguły wolą większą odpowiedzialność niż bierne wykonywanie poleceń przełożonego. Częściej także wybierają wysokie zarobki zamiast równowagi pomiędzy życiem zawodowym i prywatnym. Wolą także pracować w młodym zespole, czyli z ludźmi w podobnym wieku niż ze starszymi, doświadczonymi pracownikami. W pozostałych zagadnieniach średnia z odpowiedzi oscylowała wokół 0, co świadczy o dużym zróżnicowaniu odpowiedzi.

Wykres 66 Wskaż co jest dla Ciebie ważniejsze spośród zaproponowanych poniżej zagadnień/aspektów.



Źródło: n=527.

Wnioski

Młodzież i studenci przy wyborze ścieżki edukacji kierują się głównie zainteresowaniami

Przy wyborze szkoły ponadpodstawowej i studiów wyższych, młodzi ludzie kierują się przede wszystkim swoimi zainteresowaniami – jest to czynnik istotniejszy niż przewidywane zarobki w danym zawodzie. Młodzi ludzie często wybierają także dany zawód, kierunek przypadkowo, ponieważ nie wiedzą, jaką ścieżkę zawodową powinni obrać. Niewielka część ankietowanych zaznaczyła, że wybór szkoły lub uczelni spowodowany był (poza innymi czynnikami) poradą nauczyciela lub doradcy zawodowego. Może to wskazywać na zbyt małą ilość zajęć z doradcą zawodowym w przypadku uczniów kończących szkołę. Warto zaznaczyć, że blisko 1/3 młodzieży uważa, że szkoła ponadpodstawowa powinna zapewnić odpowiednie doradztwo zawodowe. Podobnego zdania są studenci, którzy także potrzebują wsparcia doradcy zawodowego.

W celu dopasowania kompetencji zawodowych do aktualnej sytuacji na rynku pracy i zachęcenia do wybierania poszukiwanych przez lokalnych pracodawców zawodów, koniecznym jest prowadzenie działań zachęcających do wyboru danego zawodu. Składa się na to m.in. odpowiednia promocja szkolnictwa zawodowego.

Młodzi ludzie dobrze oceniają jakość edukacji w szkołach i na uczelni

Większość uczniów dobrze ocenia jakość oferty edukacyjnej w swojej szkole ponadpodstawowej. Wśród mocnych stron swojej szkoły wymieniają m.in. kierunki znajdujące się w ofercie edukacyjnej, ciekawe praktyki, dodatkowe kursy i kwalifikacje organizowane przez szkołę oraz dobre wyposażenie szkolnych pracowni. Studenci natomiast doceniają atrakcyjną ofertę kierunków studiów w Krośnie, a także bliskość uczelni w stosunku do miejsca zamieszkania.

Pomimo przeważających pozytywnych ocen oferty edukacyjnej, istnieją kwestie wymagające poprawy. Należy wspomnieć m.in. o ocenie kadry nauczycielskiej przez uczniów szkół ponadpodstawowych. Część z nich wskazuje, że nauczyciele są istotną mocną stroną krośnieńskich szkół, lecz część uważa zupełnie odwrotnie, wskazując na problemy w relacji uczeń-nauczyciel. Niewątpliwie nauczyciele stanowią podstawę funkcjonowania szkół, lecz biorąc pod uwagę opinie ankietowanych, postawa części z nich może negatywnie wpływać na uczniów (np. zniechęcać ich do przedmiotu, z którego wiedza jest istotna do dalszego rozwoju zawodowego).

Studenci negatywnie oceniają harmonogramy zajęć, które ich zdaniem są niekorzystnie ułożone. Ważną kwestią jest także poprawa komunikacji między uczelnią a studentami, a także możliwość rzeczywistego wyboru części przedmiotów, zamiast ich odgórnego narzucania. Dość istotnym problemem jest ograniczona oferta studiów magisterskich dla kierunków I stopnia, które znajdują się w ofercie edukacyjnej uczelni. Część studentów, która chętnie kontynuowałaby studia w Krośnie, nie ma takiej możliwości – jeżeli chce kontynuować studia, musi ich szukać w innym mieście. Podobnie jak młodzież w szkołach ponadpodstawowych, studenci zwracają uwagę na dostosowanie programu nauczania do wymagań rynku pracy.

Ankietowani podkreślają rolę współpracy sektora edukacji z przedsiębiorcami

W celu poprawienia kompetencji zawodowych absolwentów, zdaniem respondentów, konieczne jest zwiększenie liczby zajęć praktycznych oraz współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie praktyk i staży. Młodzież chciałaby zatem posiadać więcej wiedzy praktycznej, którą mogłaby wykorzystywać w przyszłej pracy. Dzięki temu absolwenci szkół ponadpodstawowych wkraczając na rynek pracy będą posiadali podstawowe umiejętności praktyczne, konieczne do wykonywania wyuczonego zawodu. W tym aspekcie bardzo ważna jest współpraca sektora edukacji z lokalnymi przedsiębiorcami. Warto zastanowić się, czy brak wystarczającej ilości rozwijających praktyk i staży

wynika z niskiej współpracy instytucji edukacyjnych i lokalnych przedsiębiorstw, czy może z niechęci przedsiębiorców do tworzenia takich praktyk dla uczniów. W celu wykształcenia pracowników o kwalifikacjach i umiejętnościach poszukiwanych przez firmy, niezbędne jest umożliwienie zdobywania doświadczenia na praktykach i stażach zawodowych. Z tego względu współpraca sektora edukacji i przedsiębiorców jest kluczowa. Młodzież uważa także, że szkoły powinny otwierać nowe kierunki nauczania – być może w lokalnych szkołach powinny pojawić się innowacyjne lub bardziej niszowe kierunki/zawody, szczególnie takie, które będą w przyszłości poszukiwane przez lokalnych przedsiębiorców.

Większość młodzieży szkolnej planuje opuścić Krosno. Z kolei studenci KPU widzą tutaj swoją przyszłość.

Ponad połowa młodzieży planuje zdobyć wykształcenie wyższe. Biorąc pod uwagę wyłącznie odpowiedzi osób chcących studiować, mniej niż 10% chce studiować w Krośnie. Zdecydowana większość ma zamiar opuścić Krosno i studiować w dużym mieście (np. Rzeszów, Kraków). Może to wynikać z prestiżu i szerokiej oferty uczelni w dużych miastach, na tle których Karpacka Państwowa Uczelnia w Krośnie wypada niekorzystnie. Duża część ankietowanej młodzieży planuje studiować kierunki techniczne, które oferuje także KPU. Mimo dość szerokiej oferty lokalnej uczelni, młodzież woli jednak wyjechać na studia - duży odsetek tych osób do Krosna już nie wróci. Wynika to także z niskiego przywiązania młodzieży do Krosna – można wywnioskować, że nie wiążą swojej przyszłości z tym miastem. Tylko niewielka część respondentów wskazuje, że w ciągu najbliższych 5- 10 lat chciałaby mieszkać i pracować w Krośnie - zdecydowana większość chce wyjechać. Co ciekawe, nie interesuje ich wyłącznie zmiana miejsca zamieszkania w obrębie kraju – około połowa respondentów planuje mieszkać za granicą. Problemem jest dla nich zatem nie tylko sytuacja w Krośnie, ale ogólnie w Polsce. Opinie na temat jakości życia w Krośnie są podzielone – niestety duża część młodzieży jest zdania, że Krosno jest nieodpowiednim miejscem do życia.

Nieco inny obraz Krosna ukazuje się w opiniach studentów – blisko 40% z nich chciałoby pracować w Krośnie. Zdecydowanie mniejszy odsetek studentów niż młodzieży chciałby pracować lub mieszkać za granicą – świadczy to o większym przywiązaniu tej grupy wiekowej do Krosna i ogólnie kraju. Część studentów planuje kontynuować naukę w Krośnie – chęć studiowania w innym mieście wynika często, jak już wspomniano, z niewystarczającej oferty kontynuacji edukacji na studiach II stopnia. Studenci przychylniej oceniają Krosno jako miasto dobre do życia – młodzież zdecydowanie częściej posiadała negatywną opinię na ten temat.

Problemem lokalnego rynku pracy są niskie zarobki i trudność w znalezieniu atrakcyjnej pracy

Zarobki są ważne dla ankietowanych – większość z nich wskazuje na problem niskich pensji na lokalnym rynku pracy oraz trudność w znalezieniu atrakcyjnej pracy. Młodzi ludzie mają różne wymagania pod względem minimalnych pensji – do podjęcia pracy większość ankietowanych skłoniłaby pensja na poziomie 3-4 tys. zł netto miesięcznie. Natomiast zarobki satysfakcjonujące zaczynają się dla nich od poziomu 6 tys. zł netto. Dotyczy to zarówno młodzieży szkolnej, jak i studentów. W przypadku braku znalezienia odpowiedniej pracy, większość młodzieży i studentów planuje wyjechać za granicę lub do innej miejscowości w Polsce. Część osób natomiast wolałaby wtedy założyć własną firmę, podnieść swoje kompetencje, aby znaleźć pracę lub nawet zmienić zawód – osoby te stanowią istotny potencjał do rozwoju miasta.

Niewystarczająca rozpoznawalność instytucji wspierających przedsiębiorców

Jednym z problemów zauważalnych w Krośnie jest niska rozpoznawalność instytucji wspierających rozwój podmiotów gospodarczych – zdecydowana większość respondentów nie ma wiedzy na ten temat. Jako główne instytucje wspierające biznes wskazywany był najczęściej Urząd Pracy oraz

Inkubator Przedsiębiorczości. Większość młodych osób nie wie jakie instytucje działają w mieście i czym konkretnie się zajmują – widać to szczególnie w odpowiedziach uczniów szkół ponadpodstawowych. Młodzież nie wie, do jakiej instytucji miałyby się zwrócić, gdyby posiadała innowacyjny pomysł na biznes, co może wpływać na ich decyzje dotyczące zakładania działalności. Instytucje wspierające biznes oraz ich oferta powinny być bardziej rozpoznawalne wśród młodzieży i studentów – dzięki informacjom przekazywanym w szkołach, na uczelni oraz na różnych portalach internetowych. Z odpowiedzi wynika, że obecne działania informacyjne są niewystarczające. Młodzi ludzie z pomysłem na biznes powinni być dobrze poinformowani, gdzie mogą szukać wsparcia oraz pomocy finansowej związanej z rozpoczęciem własnej działalności.

Zainteresowania są głównym czynnikiem skłaniającym młodych ludzi do założenia własnej działalności gospodarczej

Ponad połowa badanej młodzieży (około 60%) planuje lub zastanawia się nad założeniem własnej firmy. Główną motywacją do założenia firmy (podobnie jak przy wyborze szkoły) są zainteresowania oraz posiadanie ciekawego pomysłu na biznes. Studenci znacznie rzadziej zastanawiają się nad rozpoczęciem własnej działalności (niecałe 40% ankietowanych). Najważniejszym czynnikiem motywującym ich do założenia firmy są zainteresowania, a na drugim miejscu znalazła się trudność w znalezieniu satysfakcjonującej pracy. Można zakładać, że studenci z reguły mają już jakieś doświadczenie zawodowe – z tego względu problem braku atrakcyjnej pracy dotykał ich częściej niż młodzież.

Wsparcie finansowe jest szczególnie ważne dla młodych przedsiębiorców

Młodzież i studenci wskazują jednoznacznie, że najistotniejszą pomocą dla początkujących przedsiębiorców powinno być wsparcie finansowe. Dotyczy to szczególnie młodych przedsiębiorców, którzy zazwyczaj nie posiadają środków finansowych umożliwiających rozpoczęcie własnego biznesu. Ważną kwestią jest także zapewnienie tanich lokali, w których nowa firma może zacząć działalność oraz wsparcie merytoryczne ze strony doświadczonych doradców. Studenci wskazywali także bariery, które uniemożliwiają im założenie działalności. Najczęściej wymieniane to brak środków finansowych na rozpoczęcie działalności, obawa przed podjęciem ryzyka oraz zawiłości prawno-podatkowe. Część z nich nie chce podejmować tak dużej odpowiedzialności jaką jest prowadzenie własnej firmy.

Młodzi ludzie preferują pracę zdalną i elastyczne godziny pracy

Młodzi ludzie cenią sobie elastyczne godziny pracy. Łączy się to z kwestią pracy zdalnej – jeżeli jest taka możliwość, wolą ten tryb pracy niż pracę stacjonarną. Większość młodzieży i studentów chciałaby ponosić dużą odpowiedzialność w pracy – być samodzielnym w wykonywaniu obowiązków zawodowych. Priorytetem dla młodzieży są wysokie zarobki – nawet kosztem tzw. work-life balance, czyli zrównoważenia życia zawodowego i prywatnego. Prawdopodobnie wynika to przede wszystkim z młodego wieku ankietowanych – wysokie zarobki umożliwiają szybsze uniezależnienie się od rodziny. Wiąże się to z chęcią studiowania daleko od miejsca zamieszkania, czyli Krosna i okolic – młodzieży łatwiej usamodzielnic się w dużym mieście, w którym można znaleźć wiele różnych ofert pracy, także tych lepiej płatnych niż w Krośnie. W przypadku studentów, kwestia wysokich zarobków nie przeważa aż tak bardzo nad wspomnianą równowagą między pracą a życiem prywatnym – studenci mając już pewne doświadczenie zawodowe cenią sobie czas wolny.

Młodzież znacznie częściej preferuje zatrudnienie w międzynarodowej firmie niż studenci, dla których to, czy firma jest polska lub międzynarodowa, nie ma większego znaczenia. U tych dwóch grup respondentów widać także różnicę w postrzeganiu roli szefa – młodzież woli szefa-kolegę, natomiast studenci częściej preferują klasyczną rolę szefa jako autorytetu. Młodzież jest bardziej

skłonna do ryzyka, woli pracę na własny rachunek – odwrotnie niż studenci, którzy w tym przypadku częściej wybierają stabilność zatrudnienia. Studenci, ze względu na większe doświadczenie, ostrożniej podchodzą do pomysłu prowadzenia własnej firmy – wiedzą, że wiąże się z tym duże ryzyko. Kierują się nieco innymi wartościami niż nastolatki – bardziej cenią stabilizację, która pozwala m.in. założyć własną rodzinę, niż prowadzenie działalności, która pomimo dużego nakładu pracy, może nie przynieść oczekiwanych korzyści finansowych.

Respondenci posiadają podstawowe kompetencje cyfrowe, umożliwiające podejmowanie pracy zdalnej

Młodzi ludzie różnie oceniają swoje kompetencje zawodowe. Ankietowani najlepiej radzą sobie z obsługą nowych mediów, komputera oraz wykazują dużą samodzielność w wykonywaniu powierzonych zadań. Co istotne, duża część młodzieży uważa, że posiada umiejętność pracy na odległość oraz wykazuje gotowość do częstych wyjazdów służbowych. Studenci także wykazują dobre umiejętności obsługi komputera, nowych mediów lecz są mniej skłonni do wyjazdów służbowych. Ankietowani pozytywnie oceniają także m.in. swoją umiejętność adaptacji do nowych sytuacji oraz umiejętność pracy w grupie – cechy pożądane przez współczesnych pracodawców.

Brak kompetencji u obu grup ankietowanych najczęściej dotyczył nowoczesnych technologii związanych z programowaniem, obsługą robotów, tworzeniem sztucznej inteligencji czy analizą Big Data. Jest to zrozumiałe zważywszy na fakt, że nie każdego interesują takie zagadnienia oraz ich znajomość nie jest konieczna do wykonywania wielu zawodów.

Biorąc pod uwagę umiejętności młodych osób, możliwe jest większe upowszechnienie pracy zdalnej na terenie Krosna. Według młodzieży i studentów, zarobki w Krośnie są niskie – jednakże dzięki pracy zdalnej, można zarabiać pensje taką jak w dużych miastach. Jest to atrakcyjna alternatywa dla młodych osób, które mogą zarabiać więcej lecz nadal korzystać z tego, co oferuje Krosno – czyli m.in. niższe koszty życia, kompaktowość miasta oraz tzw. „slow life” (życie spokojniejsze niż w wielkich metropoliach). W przypadku zawodów umożliwiających pracę zdalną, młodzi ludzie nie muszą wyjeżdżać w poszukiwaniu pracy – szczególnie jeżeli Krosno zapewni zaspokojenie większości potrzeb dzięki m.in. rozwijającej się bazie mieszkaniowej oraz podnoszeniu jakości usług publicznych.

Ankietowani preferują pracę w różnych sektorach gospodarki

Respondenci wskazywali różne branże, w których chcieliby podjąć pracę. Często wskazywanym przez studentów sektorem była edukacja, ochrona zdrowia oraz IT ze względu na m.in. duży odsetek odpowiedzi osób studiujących pedagogikę, położnictwo i kierunki inżynierskie. Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, często wskazywano m.in. transport i naprawę pojazdów mechanicznych. Trzeba także zaznaczyć, że duża część ankietowanych nie wie jeszcze w jakim sektorze gospodarki chciałaby pracować.

Młodzi obawiają się kryzysu

Zarówno młodzież jak i studenci wskazują, że zagrożeniem dla ich planów na przyszłość może być bezrobocie, inflacja, czy polityka. Zagrożeniem dla planów młodych ludzi jest także ogólny kryzys gospodarczy, obawiają się również wojny. Część ankietowanych obawia się o swoje zarobki i o brak funduszy na życie. Ponadto duży odsetek młodych osób wskazuje na problemy zdrowotne, które mogą być kluczową przeszkodą w realizacji ich przyszłych planów.

